

Ar.
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.

Nr. Praefides

1. Weidler De homicidio.
2. Salomo - homicidio casuali.
3. Crell - delictis qua iure familiaritatis excusantur.
4. Crell - otii poena.
5. Crell Observatt. ad l. 3 §. de bonis eor. qui ante sentent. sibi mortem consciverunt.
6. Crell De delictis quibus honestum fuit initium
7. Brunnemann - delicto servi corrupti.
8. Boehmer - mulctis stuprorum.
9. Bodinus - poenis innocentium.
10. Schmiedel - Conatu.
11. Schultz - iure denunciat. criminalis.
12. Schroeter - Degradatione.
13. Linck - persecutione delinquentium.
14. Falckner - mulctis.
15. Falckner - circumstantiis.
16. Broeckelman - innocentia in causis criminalibus.
17. Willenberg - innocentia per torturam purgata.
18. Wippermann - salvo conductu.
19. Strauß - prescriptione delictorum.
20. v. Sanden - correis delictorum.
21. Scharf - exilio.
22. Romanus - ofensio.
23. Romanus - indicis.

24. Profides
24. Zhetius De iure hypothecae conventionalis et clau-
sularia Sedinensium inscriptione.
25. Redecker - Securitate reorum.
26. Pauli - Cautionibus in criminalibus reci-
pienda.
27. Neander - publicis iudiciis.
28. Lipsdorf - appellationibus in causis criminalibus.
29. Streckel - minorenni in causa criminali ad pra-
standum iuramentum purgatorium
sub poena confessi et convicti rite
citato et non comparente in in-
tegrum restituendo.
30. Beck - solenni fractionis baculi ritu.
31. T. Thomaeus An omnia delicta puniantur.
32. Hellmer - iure defensionis.
33. Hornel - transact. super amittenda crim. accu-
satione, actori illicita.
34. Graven - mitigat. poene in crim. Sodomit.
35. Stryck - carcere ad custodiam.
36. Schoepf. - confessione qualificata.

S.

B. C. D.
DISPUTATIO JURIDICA
DE

34.
17

INNOCENTIA
PER TORTURAM
PURGATA,

Quam

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi, Consultissimi, Excellentissimi

DN. SAMUELIS FRIDERICI

WILLENBERG!

J. U. D. Ejusdem ac Historiar. Prof. Publ.

& Athenæi Inspectoris,

FAUTORIS AC MODERATORIS STUDIORUM
SUORUM COLENDI,

In Auditorio Maximo

A. M. D. CCI. d. I. Decembr.

Publico Eruditorum Examine submitte

JOH. GEORGIUS SCHRADERUS, Gedan.

G E D A N I,

Typis JOHANNIS-ZACHARIÆ STOLLII,

ATHEN. TYPOGR.

VIRIS
MAGNIFICIS, GENEROSIS, MAXIMEQUE STRENUIS,
DN. DANIELI SCHLIEFF,
DN. SALOMONI WAHL,
DN. ANDREÆ BORCKMANN,

INCLUTÆ HUIUS CIVITATIS CONSULIBUS AC EX
PARTE SCHOLARCHIS GRAVISSIMIS SPLEN-
DIDISSIMIS,

Nec non

NOBILISSIMO ET CONSULTISSIMO
DN. CONSTANTINO SCHU-
MANN,

NOBILISS. DICASTERII PRIMARIÆ HUIUS CIVITATIS
ASSESSORI DIGNISSIMO,

*DOMINIS, PATRONIS, MOECENATIBUS, FAUTO-
TORIBUS AC AFFINIBUS AD CINERES DEVENERANDIS,*

Specimen hocce ex Themidis Sacraii depromptum in debitæ
submissionis argumentum, & ulteriorem Favoris
Commendationem
D. D. D.

Humillimus Taxatorum Patronorum
Cultor

JOH. GEORGIUS SCHRADERUS.
Respondens.

Q. D. B. V.
PROEMIALIA DISPUTATIONIS.

I.

Tancum ne jacturam patiamur in sequentibus, aut ^{Ingressus} quæ semel possunt dici, sæpius dicantur, statim in limine Disputationis hujus paucis fundamenta quædam negotii nostri supponenda erunt, ac præmittenda generalia, à quibus ad specialiora eo felicior fieri possit progressus. Rectè enim hanc methodum & in Jurisprudencia tradenda, & in alia disciplina commodissimam esse statuit Imperator in §. 2. *J. de Inst. & Jur.*

II. Sed è re non esse putamus, Terminorum in Rubrica exhibere significationem, qui per se sunt satis clari, ut ad nauseam illorum commentaria scriberentur. vide. tamen ^{Definitur Tortura & a Questione distinguitur.} Salmasius in not. ad Tertull. de pall. p. 153. Vossius Lib. 1. *Instit. orat. c. 12. §. 5.* Realem verò Torturæ definitionem qui desiderat, ea nobis est, Cruciatu membrorum suspecti per instrumenta ad hunc parata, legitimè susceptus, ut tortus fert communis, ut & Tortura nomine Quæstionis exprimitur, & in lingua vernacula audiatur die scharffe Frage. Attamen hos terminos distingui & in ipsa reali acceptione diversos esse, satis apparet, cum quæstio interrogatio sit à judice adversus reum instituta, ut negando vel affirmando ad illam respondeat, tortura verò ipsa quassatio & corporis cruciatu, quo ad respondendum cogitur, diciturque propriè Germanis die Marter/Folter/Peinigung Dn. Huber *Prælect. Jur. Rom. Tit. de Quæst. §. 5. Eckolt ad ff. tit. eod. §. 1.*

III. Usus tormentorum licitum esse, eumque tanquam legale remedium indagandæ veritatis, absque ullo scrupulo conscientiæ à Magistratu in Republica adhiberi, existimamus, si non sine sufficientibus indiciis, moderatè & humaniter suspectus, qui non alia ratione suspiciones amoliri

A

liri

liri potest, & tantùm judici præfractè negare videtur, equu-
leo imponitur. Veritas enim hoc modo detegitur, & ad
justitiæ satisfactionem fontes trahuntur, quos jam satis su-
spectos absolvere Reipubl. non expedit. Nec modus
hic noviter excogitatus est, sed Græcis, Romanis, Macedo-
nibus aliisque Gentibus familiaris Dn. Schilter *Prax Jur.
Rom. in foro Germ. Exerc. 40. th. 159.* ac ob parilia remedia
in Veteri & Novo Testamento haut Deo invisus. *Num. 5.
v. 13. seqq. Josuæ 7. v. 14. Jona 1. v. 7. Matth. 18. v. 34. Act.
22. v. 24. 29.* adeoque ob vetustatem pro lege observatus
L. fin. Veltigal. nov. inst. non poss. & tutò etiam in Foris
Christianorum adhibetur. Valent. Riemer *Diss. de Jurisd. M.
5. Pos. 4. lit. c. Struv. Diss. Crim. 1. th. 16. Zanger de Tortur. Proem.
n. 13. Hahn ad Wesenb. Tit. de Quest. n. 2. Ziegl. Dicast. Concl. 30. §. 6.*

*Adducuntur
Dissentientes*

IV. Equidem non sunt pauci, qui hunc usum impu-
gnant, iique tam Theologi, quam Icti. Ex illis imprimis
Zepperus *Explanat. LL. Mosaic Forens. L. 5. c. 10. Dunte de
Casib. Conscient. c. 18. S. 3. qv. 18. Meyfart in der Christl.
Erinnerung wie das abscheuliche Laster der Heyen mit Ernst
auszuwotten c. 17. & 21. Schaller Paradox. de Tortura in Chri-
stiana Republ. non exercenda. Ex his verò Anton, Marth. de
Criminib. L. 48. Tit. 16. c. 5. n. 1. Wissenbach ad ff. Tit. de
Quest. n. 13. Wesenb. in Oecon. ff. Tit. de Quest. qui omnes
tamen, censurâ rationis solidiùs adhibita, adversus abusum
tormentorum calamum & argumenta fringunt. Suppo-
nunt illi multa crudelia, quibus ultra humanum modum
& rationem corpus dilacerari putant. Injiciunt multas
difficultates, à quibus tamen vacua est legitimè suscepta
tortura. Hinc ad ea, quæ nobis in contrarium proferunt,
etiam ex iis, quæ requisivimus ad legitimam torturam, facile
responderi potest.*

*Respondet
ad Objectio-
nē Schmithii.*

V. Argumentum tamen præ cæteris habet, ob quod
in tota Anglia rejectam quoque dicit Torturam Thomas
Schmith

Schmith *de Republ. Anglorum* L. 2. c. 27. quod homo delatus vel nocens vel innocens appareat, & indè si prius, infigne genus feritatis esse, hominem prius per omnia membra excarnificare, & postea nihilominus damnare; sin posterior, non parem esse compensationem, quâ ipsi de injuria & cruciatibus perpeffis posset satisfieri, unde esse satius, ut priori casu statim condemnetur, posteriori verò absolvatur. Verùm negandum ejusmodi hominem dici posse nocentem vel innocentem, sed ob tam gravia indicia suspectus is est, & in statu dubio an nocens sit vel innocens, hinc per torturam elicienda innocentia sua, quam ille præterdit.

VI. Sed & ne ex ipso Jure Romano sententiæ nostræ aliquid videatur obstare, respondeamus ad textus apparenter contrarios. Ita Ulpianus fatetur: quæstionem esse rem fragilem, periculosam & quæ veritatem fallit *L. 1. §. 23. ff. de Quest. L. 8. C. de Quest.* Et alibi Tortura dicitur injuria corporalis, injuria quæstionis, fallax impositorum tormentorum immanitas *L. 16. Cod. L. 17. C. d. 1. L. 8. C. de Episc. & Cler. L. 16. Cod. Theodos. de Navicul.* Ad has verò objectiones ex ipso contextu & sequentibus Legibus responderi potest, non simpliciter torturam rem fragilem aut injuriam corporalem pronuntiarî, sed ita demum, si quis hâc solâ niti velit, non suppositis legitimis indiciis & argumentis *L. 1. §. 1. ff. de Quest.* Si hæc enim adfuerint, efficacissima veritatis inquirendæ ratio esse perhibetur *L. 8. ff. eod.* Æquè ac aliàs juramentum, tanquàm spiritualis tortura, pronuntiatur, propter quorundam ad jurandum facilitatem, fragile & periculosum remedium, videlicet, si minus circumspectè adhibitum *L. 8. pr. ff. de Cond. Inst.* quod tamen cæteroquin manet efficacissimus inquirendæ veritatis modus, si requisita Legis observata fuerint *L. 1. ff. de Furejur.*

VII. Omnem usum tormentorum generaliter videtur prohibere Hadrianus Imp. in *L. pen. ff. de Quest.* dum rescri. *Quest.*

rescribit: *Questionis habenda causa neminem esse damnandum.* Verùm si quis fortè scrupulus posset oriri ex dicto rescripto, putamus tamen hunc sustulisse Glossam, quæ de temeraria torrura, quæ fit sine legitimis iudiciis sententiam Imp. accipit. Id enim moris erat primùm apud Græcos Herald *Lib. 6. Animadvers. c. 14.* & postea apud Romanos, qui in servos torturam exercebant, sine verecundia tormentorum usum exequi, utpote qui in servos sibi tribuebant jus vitæ & necis simpliciter *L. 1. §. 1. ff. de his qui sui vel al. jur. sunt L. 32. ff. de R. J.* Sicut verò pii Principes hoc jus postea in illis restrinxerunt *S. fin. J. de his qui sui vel al. jur. sunt* ita Hadrianus vetuit, quenquam, licet servus sit, temerè ad equuleum trahere *vid. L. 20. ff. de Quest.*

Et ad Nov. 134. c. 13. IIX. Neque quòd ipse Justinianus vetet irrogari supplicia, quæ membrorum & articulorum dissolutionem trahunt, usum torturæ tollere potest. Verba ejus sunt in *Nov. 134. c. 13. interdicitur hujusmodi quadam inferrè supplicia, per quæ articuli dissolvuntur* quibus verbis prohibet, articulos & membra in pœnam abscindi non debere, non vetat expansionem membrorum, quæ fit in tortura moderato tractu. Illud verò ipsum tantùm prohibere patet ex verbis: *interdicimus alterutras manus aut pedes abscindi.* Et postea: *Si verò criminis qualitas membri abscissionem exigat fieri, unam solum manum abscindi. Pro furto autem nolumus quodlibet membrum abscindi &c.*

Remissivè de quibusdam agitur. IX Res ipsa de qua nobis in præsentiarum agendum, pars tantùm est integri seu totius materiæ de tortura. Hinc à Ddus quos in sequentibus allegabimus repetendum erit, quæ personæ possint torqueri, quot gradus & genera sint torturæ, quâ formâ ea expedienda & similia. Nos ut propositum nostrum decenter exequamur, hic prius exhibebimus innocentiam alicujus suspectam, eamq; talem, quam non nisi per torturam purgari convenit, hinc de effectu purgatæ innocentie agendum, reliquisque materiæ consecrariis,

CAPUT

CLAPUT. I.

De Innocentia Suspecta.

I.

PRIMUM est ac quasi instigante natura omnibus delinquentibus commune præsidium, ut negent & aperta quoque inficientur facinora, vel ad minimum, si fortè adhuc ad erubescendum nati, circumstantias veras supprimant, aut fictas adducant, modo ut emolliant criminis atrocitatem, aut poenæ lenitatem provocent. Tanta verè inficiationis hujus cautela est, ut nec ipsis causarum Patronis insolita, qui reis illorum patrocinia implorantibus hoc tanquam Sacram Anchoram commendant: SI FECISTI NEGA. Non ignari sunt enim, magna esse innocentix præsidia, quæ Legum fulmina pellit, jura & beneficia intacta conservat, hominemque in societate ut dignum ejus membrum reputat.

Rei ut videantur Innocentes negant

II. Atque id quidem quod intendunt, nempe innocentix prætextum, juvant ipsa jura, quæ in dubio præsumunt, quemlibet esse innocentem & sine vitio. *L. 5. ff. de Pœn. L. 4. C. iia. de Edendo L. 1. & 3. ff. de Edil. Edict. L. 7. ff. de Probat. c. un. X. de Scrutin. in ord. faciend.* In primis si sine scelere vitam antea egerit, cum ex vita transacta discimus, quid de vita præsentis præsumendum sit Alciat. *de Præsumt. reg. 2. præsumt. s. Menoch. Lib. 5. præsumt. 32. n. 1. seq.* Rectè olim Afinius Pollio: *qua major pars vita & ingenui stetit, ea judicandum de homine est.* Et Cicero in Sull. *Omnibus in rebus judices, quæ graviores majoresque sunt, quid quis voluerit, cogitarit, admiserit, non ex crimine, sed ex moribus ejus, qui arguitur est ponderandum.* Non ergò boni mores solùm commendant, sed etiam à criminis suspicione simul liberant. *L. 5. §. 6. ff. de Re milit.* quippe ex natura in bonum conversa videntur proficisci,

Præsumptio pro innocen-

ficisci, quæ eadem & constans esse præsumitur, & quoque postquam expulsa reversa Grot. *de J. B. & P. L.* 2. c. 20, §. 30. n. 3. *ibiq.* Ziegler.

Nisi Indicia reddatur suspecta. III. Verum hæc omnia eousque præsumuntur, totiesq; pro unoquovis in optimam partem fit interpretatio, donec contraria indicia vincant illam præsumtionem. Hæc ad contrarium credendum permovent, & innocentiam suspectam efficiunt, tantamque vim ei pro re nata inferunt, ut Judex ex officio in veritatem illorum inquirere, eamque tormentis exprimere habeat necesse B. Dn. Brunnem. *Proc. Inquis.* c. 4. n. 2. *segg.*

Quid sint Indicia. IV. Indicia ista seu præsumptiones, conjecturæ, signa, suspiciones sunt argumenta fidem facienti delicti patrati. Nostratibus dicuntur *Argwohn/Vermuthung*. Imperatori verbò in sua *Nemesis redliche Anzeigung/ glaubwürdige Anzeigung/ Argwohn und Verdacht der Missethant lung art. 18.*

Que ad tor. 19. & 22. Zanger. de Quest. & Tort. c. 2. n. 6. segq. Cramer. in Compend. Crim. L. 1. c. 8. n. 4. segq. Hæc propter perplexitatem, & casuum varietatem diversa admodum sunt, & an ac quæ suspectum ita reddunt reum, ut possit torturæ subijci, prudentis judicis arbitrio relinquitur. Ut tamen hoc arbitrium non sit affectatum, libidinosum aut in proprio cerebro natum, sed juridicum rationi naturali, & vel expressis Legibus, quæ de iis exstant, consentaneum, vel sano celebriorum Doctorum & Interpretum suffragio confirmatum *Oldenkop. Observ. Crim. Tit. 4. O. 1. n. 10. Jodoc. Damhouder. Pract. Crim. c. 26. n. 3. Carer. Pract. Caus. Crim. de Indic. p. 90. n. 4. Jul. Clar. Pract. Crim. qv. 64. n. 13.*

Quale hic esse debeat iudicis arbitrium.

Diviso Indiciorum. V. Quantum tamen fieri potest, docendi gratia Dd. illa indicia quæ vel in Legibus habentur, vel prudentum calculo approbata, in certas classes distribuunt. Quod nempe alia sint certa & evidentiæ, alia saltem verisimilia & probabilia.

ria. Alia deinde remora & alia proxima. Pragmatici quatuor gradus indiciorum faciunt, ex quibus quædam sunt levia, quæ tantum ad inquisitionem sufficiunt, quædam firma & propinquiora quæ capturam seu incarcerationem producant. Alia urgentia & proxima, quæ ad torturam possunt proficere. Et alia denique urgentissima, quæ supposito legitimo processu etiam ad condemnationem sufficiunt Dn. Tabor. *Tr. de Tortura & Indic. ad art. 19. Const. Crim. §. 7.* Nos hoc loco sequemur illam distinctionem, quæ indicia quædam Communia omnium vel multorum criminum profertur, quædam propria seu peculiaria, quæ tantum certa delicta indicant. Ultraque autem iterum distinguntur in minus plena seu debiliora & remotiora, quorum singula per se ad torturam non sufficiunt, sed demum conjuncta cum aliis *Art. 25. 26. 27. Const. Crim.* & in plena seu proxima, quorum singula sufficientem ad torturam fidem faciunt *art. 19. 20. Const. Crim. Stephani ad d. art. 25. Meier. Coll. Argent. Tit. de quest. §. 4. segg. Hahn. ad Wesenb. tit. eod. n. 7.*

Adquam hi nobis respiciendum.

VI. Ne nos itaque videamur de nullis dixisse, vel tantum omnia ab aliis jam tradita hic repetivisse, potiora adducere lubet, et quæ accuratiora præ aliis merentur observationem, juxta prædictam distinctionem. Et cum indicia ad torturam usque gravantia supponimus, dicendum non erit de illis, quæ sine exceptione commissi criminis fontem indicant, quippe hæc per torturam purgari necesse non est, cum condemnationem provocent *Theodoric Judic. Crim. c. 9. art. 9. n. 20. Tabor. d. l. art. 27. §. & de Confront Disp. 2. §. 1. Carpz. Pr. Crim. P. 3. q. 120. n. 13. segg.*

Quenam Indicia à nobis hic proponuntur.

VII. De COMMUNIBUS iisque MINUS PLENIS octo species proponit Carolus V. in *Const. Crim. art. 25 & seq.* Ex illis est Primum Indicium FAMA frequens & vehemens, quæ plenis indicis spargitur & spirat contra aliquem commissi criminis ergo.

Ex communibus minus plenis indicis, Fama, um est, Fama.

Ad

Ad hanc verò requiritur ut originem sumat ab hominibus Impartialibus seu vacuis à corrupto affectu, illisque honestis & cordatis non vilibus. Fama enim in constra, stabulo, aut muliercularum circulis nata, non famæ nomen meretur, sed rumoris *c. 5. X. de Eo qui cognov. consangu. Uxor. sue L. 12. C. de Pœn.* Deinde ut veram hujus indicii qualitatem habeat, probari debet ab habilibus testibus, qui efferunt, se audivisse à gravibus viris, qui fortè longè abierunt, vel qui jam vita functi, quod Titius percusserit. Huic qualificatæ famæ si suspectæ personæ vita probrosa accedat, utur per se sufficiens indicium nondum sit ad torturam, ne quidem in delicto occulto & difficilis probationis Anonymus Autor *de Process. contra Sagas. Dub. 36.* tale tamen est, quod jungi poterit aliis *Cothmann. V. 1. Resp. 12. n. 197. seqq. Crusius de Indic. P. 1. c. 7. n. 10. Farinac. Prax. Crim. Lib. 1. Tit. 5. qv. 47. n. 44. 208 seqq. Zanger. de Quest. & Tort. c. 2. n. 30. seqq.*

2. Locum suspectum.

VIII. Secundum Classis hujus indicium est **LOCUS SUSPECTUS** & ad delinquendum opportunus, in quo delatus deprehensus fuit. *L. 30. §. 1. ff. de Recept. qui arbitr. recep.* Per se indicium ad inquisitionem parit, conjunctim cum aliis quoque ad Torturam *Tabor. cit. Tr. ad art. 25. §. 21.*

2. Situs, Positum ac Habitum suspectum.

IX. Tertium sumitur à **SITU, POSITU** ac **HABITU** suspectæ personæ. Videlicet si quidam in Loco perpetrati criminis, tempore quo patrarum est, aut ante vel post in accessu vel recessu visus à quopiam, sed non sufficienter cognitus. Unde ex hoc quæri oportet, an dignosci possit nocens ex alicujus statura corporis, habitu, vestibus, armis, equo, equique colore, pedis formâ, quæ invenitur in nive, humida terra, vel pulvere ejus loci ubi delictum commissum est *Stephani ad art. 25. n. 5. Gilhausen. in Arb. Jud. Crim. c. 6. P. 7. sent. 2. n. 58.*

X. Quam-

X. *Quartum* indicium est *FAMILIARIS CONVERSA*. 4. *Familiaris*
TIO CUM FACINOROSIS quæ justam & probabilem *cum facino-*
causam non habet, & conversans sciverit, eum, cum quo fa- *rosi Con-*
miliariter vixit, maleficum ejusmodi esse. Hujus indicii *versatio.*
ratio patet, ex vulgata parœmia: *Noscitur ex socio qui non*
cognoscitur ex se, quippe ex mala conversatione cum faci-
norosis etiam boni mali ac perniciosi efficiuntur *Prov. 13. v.*
20. Psalm. 18. v. 26. L. 25. §. 6. ff. de Ædil. Edict. Carpz. qv. 120.
n. 35. seqq. Meier Coll. Arg. Tw. de Quest. §. 6. n. 5. Posset
videri hoc indicium per se sufficiens ad torturam ex *art. 44.*
Const. Crim. dum ibi conversatio cum magis sufficiens ad
infligendam torturam indicium esse reputatur. Ve-
rùm non usque certum est, utrum in *vers. d. art. auch* soni
derliche Gemeinschaft novum, distinctum & per se sufficiens
requisitum, an verò declarativum tantùm & conjungen-
dum cum prioribus proponatur, ut scilicet is, qui jactat
doctrinam magicam vel minatur fascinationem talem, se-
rid & tum demum egisse vel sensitse videatur, si cum vene-
ficis peculiarem societatem habuerit, & ut in fine *art.* sequitur
de magia alias infamatus sit. Nam observandum, Impe-
ratorem in distribuendis Magiæ Indiciis uti particula distin-
ctiva *Dder/in* declarandis autem requisitis illis uti particula
auch / quæ suâ naturâ non est distinctiva & diversificativa,
sed connexiva & complexiva *Tabor ad d. art. 25. §. 25. Crusius*
de Indic. P. 1. c. 8. Observ. n. 7.

XI. *Quintum* Indicium, quod innocentiam gravat est 5. *Inimicitia*
INIMICITIA quam quis cum Occiso aluit, nec non *MINÆ* ac *Minæ.*
quas illi struxit. Hic imprimis Judex advertere debet ini-
micitiaæ qualitatem, an orta super magna facultatum sub-
stantia, vel ex spe hereditatis, dignitatis, muneris vel alius
commodi *Clarus lib. 5. §. fin. Pract. Crim. qv. 21. n. 30. Fachin*
lib. 9. Controv. c. 82. Menoch de Præsumt. qv. 89. n. 50. Nec

non sollicitus esse debet, ut de minante ipsi certius confter, num is alios quoque offenderit, & inimicos habuerit, an occisus præter minantem etiam alios hostes habuerit, qui possent se hac occasione impunes vindicare. An sedato animo, an verò furibundo, aut iracundiæ æstu minas spiraverit. Nam multi reperiuntur homines etiam non mali, quibus in usu est, impotenter evomere multa minarum fulmina, ut solius linguæ suæ telo omnem injuriam avertant. Quibus longè pejores sunt, qui callidè tegunt, & dissimulant malum, quod prima occasione incautis inferunt. Hinc in omnibus hisce discernendis prudentiâ Judicis opus est *Oldekop Observ. Crim. Tit. 4. O. 7. n. 4. Carer Præf. Crim. Rubr. de Indic. S. Duodesimum indicium Boer Decif. 106. n. 3.*

6. Inculpacio
Lesi

XII. Sextum generale indicium est **INCUPLATIO LESI** morte vel juramento confirmata. Quamvis enim non omnis moriens sit Johannes Evangelista & veritatem loquatur, siquidem & morientes habent affectus humanos *Mench de Præsumt Lib. 5. præsumt 5. n. 19. & de A. J. 2 Casu 99. n. 30. Perez ad Cod. tit. de Quæst. n. 16.* cum tamen major pars hominum non præsumatur in ultimo vitæ articulo facilè animam gravare velle *L. ult. C. ad L. Fal. Repetund L. 5. C. Fam. ercise.* non planè temeraria videtur illa Inculpacio. Sed sola ad torturam non sufficit, quia hic in propria causa testimonium perhibetur, quod in alterius damnum plenam fidem non meretur *Farinac qv. 46. Zoef. ad ff. Tit. de Quæst. n. 24. Zanger d. l. n. 59.*

7. Fuga

XIII. Septimum indicium præbet **FUGA**. Circa quam considerandum ante omnia constare debere 1 delictum aliquod commissum esse 2 personam quandam abuisse, & quidem 3 sine causa admodum celeriter, eamque personam 4 de crimine suspectam, ceterumque 5 improbatæ vitæ esse. Fuga enim fugientem accusat & in suspicionem scele-

sceleris adducit *L. 3. §. 7. ff. de Re milit. L. 7. §. 2. ff. de Suspect. Tut. Nov. 53. c. 4. §. 1.* quippe proprium reorum esse solet fugere *L. ult. §. 3. C. de Bon. que lib., L. 2. pr. & §. 1. C. de Furej. propt. cal. Theodoric Judic. Crim. cap. 9. aph. 9. n. 25. Carpz. d. l. n. 60.* Ipsa tamen fuga iterum per se non est sufficiens indicium ad *Au si incar- ceratus fu- giat id per se indicium sit ad toruram?* torturam, licet incarceratus effraeto carcere sese proripuerit. De quo ultimo casu tamen dubitet, quin planè con- trarium defendat *Carpz. d. l. n. 65.* quod, quia suspectus non sine indiciis incarceratus, si hæc concurrant cum fuga, conjunctim adversus ipsum torturam provocent. Quoni- am verò non sine causa potuit fuisse fuga suscepta, utpote ob carceris qualorem, molestiam, vexationem, ignomini- am, quæ quisque probus horret, etiam fuga ex carcere non potest majus indicium dare. In totum ab hac præsumtio- ne se liberare potest, qui, postquam carcere elapsus, se statim obtulit superiori cum quærela passi ab inferiore judice gra- vaminis *Tabor d. Tr. ad art. 25. §. ult. Const. Crim. §. 13. seqq. Oldekop d. l. O. 8. Zoef. d. 1. n. 19.*

XIV. *Ostiarum* & ultimum communium minus pleno *8. Lis de* Indiciorum profert Imperator *Carolus V. art. 26. Const. Maxima* *Crim.* quod sit *LIS DE MAXIMA PARTE BONORUM*, quæ *parte bono- rum.* idèd, quandò colligator occisus reperitur, suspectum al- terum arguit, quod, qui cum aliquo de maxima portione bonorum contendit, pro malevolo & insigni inimico ad- versæ partis habeatur. Sed ne hoc indicium idem videatur cum quinto esse, ab eo ita differt, quod præsens quodam- modo sit specialius, intuitu scilicet litis de maxima fortu- narum parte exortum.

XV. Atque hæc indicia sunt illa, quorum citato loco *Junguntur* in specie mentionem facit Imperator. Pertinent verò ad *dictis Indiciis* eandem classẽ plura, ex quibus adhuc quædam prolati *Natio mala.* illis jungere lubet. Sic ex *NATIONE MALA* indicium vi-

tiorum oritur, quæ illi Nationi connata & communia arg. L. 31. §. 21. ff. *Ædil. Edict. L. 50. §. 3. ff. de. Leg. 1.* Cum enim una gens alterâ callidior, una furtis, rapinis, veneri, alia veneficiis, sortilegiis, perfidiæ magis magisque dedita, ex Gente tali si fuerit suspectus indicium nasci potest. Contra Judæos ergo in delictis blasphemix aut usurariæ pravitatis ut plurimum præsumitur. Contra Italos in delictis carnis ac veneficio, & ita in aliis Nationibus ex indole illarum pariter Cruf. *de Indic. P. 1. c. 23. ibique Observ. Cothmann. Vol. 3. Resp. 29. n. 4118. seqq.*

Mala Physiognomia.

XVI. Depromitur indicium ex *MALA PHYSIOGNOMIA* quæ quasi animi character est, qui ad quæ affectuum genera propendet, ex illa aperitur & præditur, juxta illud:

Hæc quàm difficile est crimen non prodere vultu

Cum tamen sæpissimè natura correctæ sit disciplinâ & arte, ejusque abdita accurata & perversa simulatione tegantur, dubium non est, quin hoc quoque indicium fallat, ac idèd non nisi minus plenum sit Henric. Bocer. *de Quæst. & Tort. c. 3. n. 78. Gilhaufen in Arb. Jud. Crim. c. 6.*

Prava Corporis Constitutio. XVII. Cum hac concordat *PRAVA CORPORIS CONSTITUTIO*, qui aut bona Corporis Compages animæ latentis bonitatem, sic mala alicujus animi malitiam præ se fert. Sunt noti versus Andr. Gallii *Epigram. ad Sartorem quendam.*

Pauper es, & Sartor, scabiosus es & pede tardus

Luscus es & Rufus, qui bonus esse potes?

Scilicet natura membra componit, prout motibus animæ competunt ex Galeno *de Temperament 2. c. 6. Crusius d. l. c. 22. n. 3.*

Variatio sermonis.

XVII. Parit parile Indicium *VARIATIO* & inconstantia *SERMONIS*, quando suspectus de veritate facti interrogatus, variasse & mendacium dixisse deprehenditur. Equè verò

verò existimamus an variaverit circa circumstantias facti, an circa principale negotium, ut illorum Ddum, sententiam improbemus, qui vel simpliciter hanc variationem, vel illam quæ fit circa principale negotium ad torturam sufficiens indicium esse, statuunt Theodoric *de Judic. Crim. c. 9. aph. 9. n. 24.* De vita enim hominis hic agitur, & res periculosa tortura est, hinc plus quàm solum hoc indicium requirit. Nec majus, sed simile tamen indicium est **TITUBATIO** suspecti, quæ reum conscium arguere videtur ejus turpitudinis, quæ imputatis actionibus inest *L. 10. §. 5. ff. de Quæst. Zanger d. l. n. 37. Crusius P. 1. c. 13. ibique observ.* Turbario suspecti.

XIX. Ex prolatis & aliis similibus indiciis nullum quodlibet per se ad torturam sufficit, sed ut hæc dictetur, plurarum indiciorum concurrere debere, constans est Ddum sententia ob *rum concurr. art. 27. Conf. Crim. Damhouder Prax. Crim. c. 36. n. 28. vere debens.* *Carpz. qv. 123. n. 36. Simon van Leuwen in Censura Forensi P. 2. Lib. 2. c. 8. n. 11. Carer. Pract. Crim. Rubr. de Indic. §. Sed an unum n. 2. Huber in Praelect. Jur. Rom. Tit. de Quæst. n. 4.* Quot tamen numero illorum esse debeant, non satis expeditum? ac duo quoque sufficere visum est quibusdam *Quot numero arg. ro illorum L. 12. ff. d. Testib.* ubi pluralis Locutio, quæ *d. art. 27. & L. esse debeant? §. 1. C. L. 1. §. 1. & 4. L. 13. §. 1. ff. de Quæst.* reperitur, duorum numero contenta est Hahn *ad Wes de Quæst. n. 7.* Verùm nos existimamus, omnem horum indiciorum qualitatem probè à judice æstimandam esse, ut nunquam unum illorum, nec tamen semper duo ad torturam sufficere statuat, sed demùm illa pro sufficientibus reputet, si consonantia sint, seu semet invicem non destruentia, aut in suo genere imperfecta. Quod quoque Carolus V. Imp. *in d. art. 27.* non obscure desiderat, quoniam ita demum, quæ singula non profunt ad movendum judicis animum, juncta eum commovent, si singula non vitiosa & imperfecta, quia talia

nunquam ad constitutionem perfecti possunt proficere L. 5. 6. C. de Prob. Cothmann. Vol. 3. Resp. 29. n. 413.

Quid sint Communia plena Indicia?
 XIX. Nunc de COMMUNIBUS sed PLENIS Indiciis agendum nobis, quæ hujus sunt naturæ, quod quodlibet illorum tam grave sit & urgens, ut innocentiam alicujus ad torturam usque oneret. Imperator illa indicat per terminum redliche Anzeigung art. 19. Const. Crim. quasi sint legitima, inferentia ac concludentia indicia, quæ instruunt religionem Judicis. In facti enim quæstionibus Judex statuere, & judicare debet, ut religio sua suggerit L. 79. §. 1. ff. de Judic. Et licet in artic. 20. d. Const. non unum ex his sufficere, sed & plura ad torturam videantur requiri; ista tamen pluralitas nequiquam ad numerum, sed ad actus futuros respicit, ut si repertum indicium debilitare incipiat, ex alio de suspecti inculpatione judicetur. Velut in parem modum Jure Romano pluralitas accipitur L. 1. in f. ff. Qui satisd. cogunt L. 148. ff. de V. S. L. 33. §. f. ff. de Cond. & Demonstrat. Unum verò indicium ex horum nunc recensendorum numero torturæ dictandæ sufficere, patet ex art. 29. Const. Crim. ibique Stephani. Jul. Clar. Sentent. lib. 5. §. fin. Qu. 84.

Inter hæc sunt Inventio rei suspecti in loco parati Criminis.
 n. 14.
 XX. Estque ergò ex his species *INVENTIO REI SUSPECTI IN LOCO PATRATI CRIMINIS* v. g. si vestis alicujus, baculus, gladius, armilla vel alia similis in loco commissi delicti inventa sit. Ex harum enim inventione præsumitur delictum nedum commissum, sed etiam ab eo, cujus istiusmodi res fuit Genes. 38. v. 18. & 25. Facto verò propius est hoc indicium, quam illud quod supra §. 9. h. cap. propositum, quia id saltem indicabat, quo habitu vel armis quis visus fuit, eundo vel redeundo quo facinus perageretur, hoc verò instrumentum indicat, quod in ipso facinore amissum est Carpz. qv. 121. n. 4.

XXI.

XXI. TESTIS UNICUS SUPER IPSO DELICTO FIDEM *Testis unicus super ipso delicto testans.*
FACIENS indicium quoque præbet sufficiens ad torturam *art. 30. Conf. Crim.* Huic sententiæ equidem obstitit Jus commune, quod unico testi fidem negat, licet præfulgeat præclaræ curiæ honore, *L. 9. §. 1. C. de Testib.* & in specie quæstionem de ancilla ex unius testis depositione habitam improbat *L. 20. ff. de Question.* Verùm distingvi oportet inter probationis effectum plenum & minus plenum. Unus testis non operatur plenam probationem, ut iudex ejus depositioni de crimine commisso plenè assentiatur, non tamen unius testis testimonium nihil operatur, ut ne quidem de super, quod talis testis proximè imputavit suspecto, hic in subsidium per tormenta interrogari possit. Ratio tamen habenda in qualitate testis & testimonii dicendi, ut ille sit testis omni exceptione major, ac deponat de actu immediato seu facinore ipso, suæque assertionis rationem reddat per sensum corporeum rei convenientem, quod nempe ipsum delictum viderit àb inculpato perpetrari, quod præfens ei interfuerit, & ut hæc omnia proferat non verbis, ambiguis sed dilucidis & indubitatis *Tabor de Tort. & indic. delict. ad d. art. 30. Cruf. de Indic. L. 1. c. 4. Farinac. qv. 37. n. 41. & 56.*

XXII. Provocat Torturam CONFESSIO SUSPECTI EXTRA JUDICIALIS per jactationem aut coram incompetente iudice facta. Ad hanc requiritur ut 1 sit specialis de certo aliquo delicto, certo homine & loco 2 ut suspectus sit persona, in quam suspicio criminis facile cadere potest, & 3 ut serid, quo fortis vel audacis viri opinionem venetur, delictum se perpetrasse dixerit, non etiam si dixerit per jocum aut ex iracundia *Carpz. qv. 121. n. 41.* Sub hisce requisitis istiusmodi jactationes hunc effectum pariunt, quæ alioquin inanes reputantur *L. 225. ff. de V.S.L. d. C. de His quæ vi met. caus.*

Confessio suspecti extra judicialis.

*Nominatio
socii Crimi-
nis.*

XXIII. Oritur etiam sufficiens indicium ad torturam
ex *NOMINATIONE SOCII CRIMINIS* iusta &
legibus qualificata. Talis verò est, quæ ad iudicium in
Sanctione Carolina expressa habet conjuncta, nempe
si 1. sit reus de sociis interrogatus à iudice in ipsa tor-
tura ingenere, & non de certo individuo *L. 1. §. 21. ff. de Quæst.*
ac tunc nominatio facta quoque in tortura. Nam si spontè
nominatus socius, nominatio illa non est legitima 2 si facta
interrogatio de omnibus circumstantiis, de loco, de tem-
pore, quo socius auxilium præstitit, aliisque similibus 3 si
iudex inquisiverit an reus cum eo quem socium dixit, ini-
micitias, jurgia vel lites aluerit, vel an alia offensionis in-
ter eos causa fuerit 4 ut nominatus quoque sit iudici su-
spectus de crimine cum complice reo commisso & ut 5
reus in ista nominatione perseveraverit, nec eam revoca-
verit *art. 31. Const. Crim. Zanger de Tort. & Quæst. c. 3. n. 17.*
seqq.

*Sequuntur
Indicia pro-
pria crimi-
num.*

XXIV. Et hucusque de Communibus Indiciis plenis
& minus plenis. Lustremus nunc quædam indicia *PRO-
PRIA CERTORUM CRIMINUM* quæ iterum sunt vel ple-
na, quorum quodlibet commissum crimen ita indicat, ut non
nisi torturâ, si opus, declinari possit, vel minus plena, quo-
rum singula non ita crimen indicant, sed demum conjuncta
cum aliis. Nos conjunctim de his sub quovis delicto age-
mus, ita tamen ut quale plenum vel minus plenum sit,
non obscurè significemus. Inter delicta verò gravissimum

*Indicia Cri-
minis læsæ
Majestatis.*

est *CRIMEN LÆSÆ MAJESTATIS* quod pro diversitate
suarum specierum, de quibus agitur *L. 1. & seqq. ff. ad Leg.
Jul. Majest.* add. Theodoric *Judic. Crim. cap. 5. aph. 3. seqq.*
diversimodè indicatur. Ex multis indiciiis prostant, si li-
teræ proditorix penes suspectum inventæ, factiones in
Republicam agitatæ, desertæ statio & militia in acie, Tran-
situs

fitus & deportatio annonæ, commeatus ad hostes, quod sub pœna capitali prohibitum *L. 1. C. de Commeatu Lib 12.* omissio formandæ aciei appropinquante hoste, inhibitiio pugnæ ubi pugnandum est necessariò, non necessaria Salvæ Guardix receptio, dimissio militum veteranorum & alia; unumquodlibet horum ad torturam sufficit *Crusius P. 2. c. 6. n. 46. seqq.*

XXV. Commissi *ADULTERII* Indicia plena sunt, si mas aliquis & uxor aliena in ipso naturali & reali adulterino coitu prehensi, vel vir solus cum sola uxore aliqua reperiat in cubiculo clauso ad coitum dispositus & resolutis caligis *Carpz. qv. 122. n. 70. Zanger d. l. n. 73.* Si penes uxorem, vel eum qui cum illa uxore adulterium commisisse suspectus est, inveniatur literæ amatorix, ex quibus sufficienter delicti confessio constat *Mascard de Prob. Concl. 57. n. 6. & 7. Bocer de Tort. c. 3. n. 113.* Minus plenum est quando mas cum alterius uxore solus visus fuit per nemora & vias occultas spatari, ac simul ipsam exosculari, tactuque lascivo circumplicare *c. 12. & 13. X. de Presumt.* Non etiam si solùm visi se invicem exosculari, quod oscula significationis dubiæ sint. Qua ex causa non potuit non durum censerì factum *Publii Mevii*, qui libertum, alioquin sibi gratum, eo quod filiam suam, jam nubilem & formosam virginem exosculatus esset, miserè enecuit *Val. Max. L. 6. c. 1.*

XXVI. De *HOMICIDIO* graviter suspectum arguunt, qui eo loco & temporis momento, quo homo interfectus dicitur, aut prope illum visus cum gladio aut vestimentis cruentatis, stupefactus, tremens & pallidus. Si aliquas res interempti apud se habuerit, eas distraxerit, donaverit, retinuerit &c. *art. 33. Const. Crim. ibique Manz. Simon van Leeuwen Censura forensis P. 2. L. 2. c. 8. n. 13.* Si item suspectus

ctus homicidium, sed ad sui defensionem confessus sit, quæ confessio cum qualificata sit, nec ad supplicium sufficiens, iudex per tormenta in veritatem inquirere poterit Carpz. d. l. n. 7. Brunnem. Proc. Inqv. cap. 8. M. s. n. 3.

Infanticidii XXVII. *INFANTICIDIUM* produnt, si virginis uterus successivè intumuit, & mox macer & lividus existat, simulque tamen honestæ obstetrices vel marronæ per itæinspecta muliere referunt, & jurato attestantur, non modò virginem non esse, sed etiam peperisse, eamq; de lascivavita suspectam esse *art. 36. Const. Crim.* Indicium est hujus criminis sufficiens, quando mulier continud graviditatem celans, peperit remoris mulieribus, & infantem in partu periisse asserit. Quando, cum ventrem exonerasset, partum in latrinam decidisse perhibet: Si ante partum visa pugnis vel verberibus afficere comprimereque ventrem *Crus. P. 1. c. 34.* An idem sit indicium, si Lac in mammis virginis repertum? hæc tutò statui potest, quia ex naturali, ratione id quoq; in non prægnantibus reperiri potest *Paul Zach. Quæst. Med. leg. Lib. tit. 3. qv. 1. n. 20. segg.* Si tamen præter lac inspectis genitalibus corporis partibus obstetrices asserant, recens peperisse mulierem, ad torturam indicium erit *art. 30. Const. Crim. ibique Stephani.*

Veneficii XXVIII. Indicia *VENEVICII* quod fit veneno malo hominem occidendo sunt, si suspectus venenum emerit aut præparaverit, & veneno extinctus reperitur ille, qui cum eo inimicus erat, aut in cujus hereditatem ille successionem speraverat, & alioquin is homo insignis turpitudinis fuerit. Cognatum est indicium, si quis venenum emerit aut ipse præparaverit, vel herbas venenosas collegerit, quales sunt napellus, aconitum, pituocampas aut bubroctis, mandragora, & id quod lustramenti causa datur cantharides, aut similes *L. 3. S. 3. ff. ad. L. Corn. de Sicar.* & judici

judici pro tribunali sedenti id ipsum inficiatus fuerit *art. 37. Const. Crim. Oldekop Tit. 4. O. 3. n. 3. Gilhausen in Arb. Judic. Crim. c. 6. p. 7. n. 86.* Si occisus sit, in quo inordinatas concupiscentias stimulare aliquis voluit, seu poculum amoris propinare conatus fuit *L. 38. §. 5. ff. de Pœn. L. 4. C. de Malef. & Mathem. Crus. d. l. cap. 31. n. 13.*

XXIX. Cruentationem Cadaveris inter indicia homicidii sufficientia referunt quoque aliqui, si in conspectu suspecti ex naribus, oculis vel aliis partibus corporis fluxit sanguis interfecti. Existimant antipathiam esse hostilis ac vehementis odii occisi in occisorem, quod tanquam lateris & arcana qualitas impressa corpori tempore cædis causatur & efficit, ut in præsentia occisoris moveatur & resolvatur sanguis ac fluat ex occiso. Vel miraculum Divinum ostentari jactitant, quod sanguis occisi clamet è terra ad Deum *Genes. 4. v. 10.* Ex adverso alii non sine causa judicant, posse sine ullo prodigio existere, ut manet etiam post aliquod tempus ex mortuis cruor, si aliquo morbo suffocante perierint, puta apoplexia, phrenetide aut alio simili, quod ob hunc sanguis in venis delitescat, & moto postmodum corpore erumpat *Paul Zach. d. Tr. Lib. 5. Tit. 2. qv. 8. n. 25.* Quamobrem nos putamus, licet in præsentia suspecti corpus interfectum cruorem emiserit, aut sanguine perfusum fuerit, id ipsum tamen sufficiens indicium non esse ad torturam, quia Judex nulla ratione penetrare potest, quare sanguinis fluxus verum occisorem indicare valeat. Quod verò Judex ratione humana assequi non potest, illud nec admittere debet, quia judicis est saltem judicare secundum intellectum, qui in hominem cadit *Bocer. de Tort. c. 3. n. 21. Ant. Matth. de Crim. lib. 48. Tit. 16. c. 3. n. 12. Oldekop Obser. Crim. 2. Tit. 2. Carpz. qv. 122. n. 30. Zoef. ad ff. Tit. de Quest. n. 37.* Cæterum hoc indicium ad id prodesse potest, ut judex de pluribus

An Cruentatio cadaveris sufficiens homicidii indicium sit?

pluribus indagandis indiciis sollicitus sit, & graviter suspectum admoneat de confitendo, utque ipsi ob oculos ponat, hoc signum etiam se reluctante adversus ipsum exurgere, & vindictam ab ipso exposcere, utque diligenter inspiciat vultum ejus, quâ facie cadaver tangat, aut tactum aspiciat. Hisce enim monitis & observationibus sæpè detecta veritas, & suspecti ad fatendum commoti, ceu patet hoc ex memorabili casu, quem refert Illustr. Dn. Stryk *de Jure Sens. Diss. 7. c. 3. n. 5.*

Sortilegii.

XXX. Ob *SORTILEGIUM* suspectus sit, qui ad docendum incantationes alios se obtulit, qui minatus est alteri fascinationem, & minas insolitus ac prodigiosus eventus secutus sit, qui frequenter ac familiariter cum magis conversatus fuit. Indicat Sortilegium, si penes suspectum reperta venena mala, olla impleta bufonibus, hostiis, membris humanis, si inventi libri magici, vel instrumentum obligationis, mutuique inter suspectum & diabolum pacti ab eo scriptum, subscriptum vel subsignatum. Si probetur effossum fuisse domus limen, stabuli, inibique defossum venenum quo homines aut pecudes interficerentur fuisse repertum *art. 44. Const. Crim. Zanger d. l. n. 71. Carpz. d. l. n. 16.* Si liberi vel infantes ad manus matris de veneficio suspectæ occisi, si usum spirituum familiarum adhibuisse constet *Berlich. P. 4. Concl. 4. n. 149. Crus. cap. 32. n. 11.* Si stigmata in locis abditis reperta, sub palpebris, labiis, axillis, humeris, aut partibus corporis secretioribus, & formam quandam referant vestigii leporis, pedis bufonis, araneæ, catelli, gliris aut alterius animalis. Quanquam circa hæc stigmata judici admodum cautè verstandum sit, ne indiscretè omne istiusmodi signum pro infallibili sortilegii nota æstimet, quia & naturaliter fieri potest, ut ex ulcere aut aliundè alicui simile stigma impressum sit *Schröter Disp. de Lamiis c. 8. §. 9. Autor Anonymus de Process. contra Sagas. Dub. 43.*

XXXI.

XXXI. An Supernatio Suspectarum Veneficarum in Flumine, quæ dici consuevit Proba per aquam frigidam sufficiens indicium sit ad Torturam & hic lubet despicere? solent enim quæ de Magia suspectæ sunt per lictores ita colligari, ut pollex manus dextræ magno sinistri pedis digito, & pollex manus sinistræ digito magno pedis dextri transversè funibus adstringatur, & ita mulier constricta in aquam supina imponatur, ut faciem ventremque habeat coelum versus spectantem & dorso suo aquæ superficiei incubet, quæ si non submergatur, pro saga habetur, si verò in fundum feratur, dimitti solet Nicol. Brandt *de legis Sagas convincend. rat. p. 2. th. 32.* Qui contendunt hoc signum Magiæ esse, ea ratione utuntur, quod dæmon latente quadam vi sua levitate corpora talium in aqua sustentet, & quod aquis antipathia quædam à DEO insita, qui creavit eas in instrumentum Salutis humanæ, atq; ita simul inseruit odium adversus illas, quæ salutis spem oderunt, ut injectas non recipiant, sed respuant. Verùm futiliores sunt hæ rationes, quàm ut huic indicio fidem faciant. Contra primam enim indubitanter constat, Diabolum potius veras sagas suppressurum, ut eas sibi servet, quàm liberaturum esse, ne poenitentia ab infernali orbita trahantur. Altera æquè absona, nam non in aqua, sed aqua cum verbo Dei conjuncta vis omnis baptismi consistit vid. summè Reverend. Dn. D. Schelgvig *in Cynos. Conscient. qu. 27.* Nec aquæ proprium est, ut dignoscat an pactum SS. Baptismi violatum nec ne. Quare si Judex huic Probæ unicè fidem dederit, & suspectam ad torturam condemnaverit, iniquè eam intulit DelRio *Disquisit. Magic. Lib. 4. qu. 5. Sect. 1. 2. 3.* Binsfeld *de Confess. Malefic. M. 2. Concl. fin. dub. 1.* Damhouder *Pr. Crim. c. 43. n. 2.*

An supernatio Suspectarum veneficarum in flumine sit indicium ad torturam.

Incendii.

XXXII. Suspectum de *INCENDIO* reddunt, qui paulò antequam incendium ortum materias ignem occultum diu foventes aut facilè concipientes ut picem, pulverem pyrium, fomites &c. tractare visus fuit. Præparatio enim & ordinatio hujusmodi valdè suspecta est, indicans incendium præcogitatum *art. 41. Conf. Crim.* Et minæ quoque à levioris notæ homine *Er wolle ihm einen rothen Hahn auf das Hauß setzen* incendium paulò post securum indicant *Damhouder d Tr. c. 103. n. 10.*

Falsi.

XXXIII. Ut *FALSI CRIMEN* variis speciebus conspicitur, ita nec omnium est capitalis pœna, neq; pro qualibet eruenda tortura dictatur. De ejus Falsi indiciiis, quod potest capitaliter puniri hic tantùm agendum est, estque crimen falsæ monetæ, quod ab eo commissum esse præsumitur, qui falsam monetam expendit, aut instrumentum ad monetas cudendas idoneum penes se habuit *Carpz. d. qv. n. 84.*

*Furti Rapi-
ne Latroci-
nii.*

XXXIV. Indicia *FURTI, RAPINÆ, LATROCINII*, quæ in his tribus speciebus ferè sunt æqualia, sequentia habentur. si quis pedes equesve palàm in cauponas frequentius diversans passim discursitet, inque loca minus tuta excurret, gulæ largiùs indulgeat, nec tamen de stipendiis, negotiationibus, annuisve censibus, ex quibus honestè vitam toleret, sumtuumque onus sustineat, docere possit *art. 39. & 43. Conf. Crim.* Si furto fractis seris factò, delatus tempore & loco ad furtum opportuno visus, vel à suis domi desideratus sit: isve claves adulterinas & effractoria ejusmodi instrumenta habere convictus fuerit *art. 43. §. 2. & art. 159. C. C.* Si parvis opibus præditus subitò opes ostendet, harumque causas non edere possit, & ejusdem signi nummos expendat, qui erant subtracti *Zanger c. 2. n. 179.* Si quis fures vel prædones suis impensis alat, sciens res subtractas clam possideat, occultet, vendat *art. 40. Conf. Crim.*

Dam-

Damhoud. c. 110. n. 2. Si denique res rapta aut furto ablata penes aliquem reperta, & ille legitimum possessionis titulum edere aut dominum indicare non possit *art. 38. & 43 Const. Crim. L. 2. C. de Furt.*

XXXV. Exindè resultat quæstio, an quis edere teneatur titulum possessionis, ut à se avertat suspicionem hujus criminis? negativam svadet, quod nemo edere debeat titulum suæ possessionis *L. fin. C. de R. V. L. Cogi. n. de Pet. Hered. ar?* *An quis titulum possessionis demonstrare debe-* quia quivis possessor, eo quod possidet, præsumtionem justæ possessionis pro se habet, & adversarius ad contrarium probandum obligatus est. Verùm hic si non de honestate, atamen de necessitate possessor rei surreptæ titulum edere tenetur, quia à transeunte & ignoto se emisse, dicere non convenit, volenti evitare alienam bono viro suspicionem *L. Civile. s. C. de Furt. art. 38. & 43. Const. Crim.* Nisi possessor sit integræ famæ, aut res inventa sit quidem in alicujus ædibus, sed non in possessione ipsius, sic ibi fortior præsumtio bonæ famæ elidit debiliorem, quæ ex re inventa exorta, hic verò constat potuisse illam rem à famulis vel aliis ibi locatam fuisse *Magnif. Dn. Hoppe Comment. Inst. L. 4. tit. 1. §. 4. Oldekop Tit. 4. O. 27.*

XXXVI. Sufficiant verò hæc de principalioribus indiciis frequentiorum criminum tractasse. Plura adducere propositum non permittit, nec id necessarium est, cum ad similitudinem propositorum de aliis ex facto se offerentibus an ad torturam sufficiant, judicari & ex Autoribus citatis satis dignosci possit. Hoc dicendum restat, quodlibet indicium testibus duobus omni exceptione majoribus probandum esse. Unius testis testimonium non sufficit, quia tortura, sive condemnatio, sive absolutio sequatur, res magni momenti est, & neutrum illorum ad unius hominis depositionem, aut aliam semiplenam probationem temerè decer-

Probandum quodlibet indicium duobus testibus

decerni potest L. 1. §. 23. ff. de Quest. art. 23. & 30. Const. Crim. Carpz, d. l. n. 18. Carer. Pract. Crim. tit. de Indic. §. viso ergo n. 2. Sed nec tamen semper hic duo testes sufficiunt, si nempe illi sint singulares testes & deponant de diversis factis, quia nullibi singulares testes plenam fidem merentur L. 21. in f. ff. de Testib. c. 32. X. de Elect. Nisi illi super indiciis se mutuo adjuvantibus & ad eundem finem proximè tendentibus testimonium dixerint, veluti quod unus viderit ingredi suspectum in domum ubi cædes facta, alter cum gladio evaginato egredi Tabor de Indic. & Tort. ad art. 23. §. 5. Farinac. Pr. Crim. qv. 37. n. 38.

CAPUT II.

De Remediis purgandi Innocentiam suspectam.

I.

Ad purgandam Innocentiam quavis admittendus. **H**Actenus indiciis contra se militantibus suspectus non potest omni ex parte innocens dici, sed innocentia sua dubia est, hinc opus ut illam liberet, & istas suspiciones competentibus remediis evertat. Everticulum istiusmodi nemini denegari potest, ne quidem illi, de quo apparet, justam se defendendi causam nullam subesse, quia defensio juris naturalis est L. 3. ff. de Just. & Jure Hyppol. de Marfil. Pr. Crim. §. quoniam n. 31. seq. Wesenb. in Prati. ff. tit. de Accusat. n. 12. adeò ut à Principe nemini auferri L. 3. §. 7. ff. de Re milit. L. 7. C. de Jure Fisc. Lib. 10. Clem. Pastoralis de Re jud. & nec bestiis, nedum homini, imò nec diabolo, si quam haberet, denegari possit L. 1. §. 11. ff. Si Quadrup. paup. fecisse dic. L. 4. §. 45. §. 4. ff. ad. L. Aquil. Farinac. qv. 99. n. 50.

Eriam alius quicumque pro suspecto.

II. Patet ejus favor usque adeò, ut ea non solum illi ipsi, qui suspectus, prout dictum liceat, sed etiam parenti ejus

ejus competat, si filii sui, maximè fugientis & absentis innocentiam docere velit Theodoric. *Judic. Crim. cap. 9. aph. 9. n. 29.* Carpz. *qv. 115. n. 6.* Possunt eundem defendere cognati ejus, qui propterea audiendi, quod publicè interfit innocentium causas defendi *L. 33. §. 2. ff. de Procurat.* & hinc quoque cognatorum, qui liti sese alterius nomine offerre possunt *L. 1. §. ult. ff. de Postul. L. 35. pr. ff. de Procurat. art. 47. Const. Crim.* Quin imò extraneo cuivis permittitur, alterius, etiam perire festinantis, innocentiam detegere ac deducere *L. Non tantum 6. ff. de Appell.* Et si nemo alius adest, ipse iudex ex officio, quamvis reus id non petat, eum defendere, publicosque sumtus, si hos ipse suspectus vel ejus cognati facere nequeunt, suppeditare debet, ne innocens & indefensus condemnetur *L. Si non defendatur 19 ff. de Pæn. L. 1. ff. de Quest. Avih. Qui semel C. Quomodo & quand. jud. c. 24. §. debet. igitur X. de Accusat. art. 47. Const. Crim.* Efflagitat à iudice id pietatis & necessitatis ratio, quia usu venire solet, ut rusticiores vel plus justo meticulosi, utpote adolescentes, mulierculæ &c. innocentix suæ satis peritè patrocinari, eamque pro magnitudine periculi, vivis rationibus velut ad oculum demonstrare nequeant, unde ad illum pertinet habere rationem, ne sine causa pereant *d. art. 47. B. Brunnem. Proc. Inquis. c. 8. M. 3. n. 11. Ziegler Dicast. Concl. 31. §. 7.*

III. Incidit tamen dubium, quâ ratione suspecti defenso expediti possit, qui, quo innocentiam suam prætendat, delictum & factum negat, negantis verò per rerum naturam nulla esse potest Probatio *L. Asseratio 10. C. de non num. pec?* ut hunc obicem tollamus, opus est distinguere, inter facti negationem simplicem & inter illam, quæ fit cum quadam qualitate, si nempe suspectus dixerit se idem, quod fecit, jure fecisse. Priori casu certum est, probationem directam nullam fieri posse, sed eo non obstante fieri tamen potest per obliquum,

si nempe probaturus aliquid alleget, quod cum contrario facto simul stare non potest, utpote si incusatus cædis Calendis Martiis Romæ commissæ, alleget se eo die in alio loco fuisse, hic ejus quod allegavit probationem facere tenetur, quia hac peractâ evincitur, non potuisse eo die Romæ cædem committere Ant. Matth. *de Crimin. Lib. 48. Tit. 15. c. 7. n. 1.* Franciscus Herculanius *de Probanda Negativa n. 2.* Posteriori casu res omni dubio caret, quod reus, ejus quod rectè fecisse statuit, testibus vel aliis modis directam probationem facere queat.

Offenditur Innocentia esse facilitatem quam criminis probationem: IV. Quo dubio summoto, inferimus: longè facilitatem esse innocentia quam criminis probationem. Constat enim, accusatori ad accusandum non nisi duas dilationes concedi, reo ad se defendendum tres *L. ult. ff. de Fer. Accusatori secundus terminus dilationis planè fatalis est, nec amplius post illum ad crimen probandum admittitur. Reus & post terminum dilationis, & post conclusionem in causa, ac post sententiam, imò quodocunque demonstraturus innocentiam auditur L. 1. §. 27. L. 13. §. 9. Quæst. L. 27. ff. de Pæn.* Crimen non probatur nisi per testes duos, qui omni exceptione majores; innocentia etiam probari potest per testem unum & minus idoneum, ut infra apparebit. Accusatori causâ cognitâ abolitio conceditur, & venia omittendi accusationem *L. 10. C. ad Sct. Turpill. L. 2. C. de Abolit.* reo suæ defensionis nunquam renunciare licet, nec volenti perire conceditur *L. 6. ff. de Appell. L. 13 ff. ad L. Aquil.* Quarum diversitatum est immota ratio, quod jura proniora ad liberandum, quam ad condemnandum, siquidem satius putatum, nocentem absolvi, quam innocentem condemnari *L. Absentem 5. ff. de Pæn. L. Arrianus 47. ff. de Q. & A. L. 38. ff. de Re judic. L. 125. ff. de R. J.*

V. Ita-

V. Itaque innocentiam suam deducturus petere potest, ut iudex copiam sibi faciat indiciorum contra se pro-
 latorum. Eam si non petierit, ipse iudex offerre debet, ne vel ex rusticitate vel contumacia eveniat condemnari ab-
 solvendum *c. 5. X. de Except. c. 24. §. Debet igitur X. de Accusat.* Sanè si iudex quærare debet de Innocentia reorum
L. 19. ff. de Pen., consequens est, eundem copiam indicio-
 rum reis etiam non flagitantibus dare oportere Zanger
de Quæst. c. 3. n. 2. Tholosan Syntagm. Jur. Univ. L. 48. c. 12. n. 21. de Rhetz. Aedit. Instit. Diss. 31. pos. 8. Qua occasione
 oboritur dubium, utrum sufficiat iudicem in loco iudicii
 ipsi suspecto vel ejus advocato exhibuisse ad perlegendum
 indicia, an verò ille debeat etiam ad domum Advocato
 ea concedere? Prius affirmat Carpz. *qv. 115. n. 99. seqq.* quod
 in descriptione actorum multum temporis consumatur,
 hocq; ipso processu criminalis contra naturam suam pro-
 crastinetur, quodque advocati varias fraudes contra talia
 instrumenta excogitare possint, modo ut à pœna liberent
 suspectum etiam nocentem. Verum huic obloquitur
 & posteriorem sententiam defendit Oldekop. *Tit. 4. O. 2. & Decade 1. qv. 1.* quia, nisi dentur ad domum & tantum in
 iudicio perlegenda concedantur suspecti advocato, is per
 horam unam atque alteram, omnia momenta tam exactè
 attendere & observare non potest, quæ tamen defen-
 sionis inquisiti necessitas postulat. Videtur interim utramq;
 sententiam optimè conciliari posse, si dicatur, expedire
 hoc casu, ut iudex per Notarium attestata bis describi curet,
 & alterum exemplum sibi retineat, alterum verò inquisito
 tradat, temporis autem jactura in tam gravi casu nulla atten-
 denda B. Brunnem. *de Proc. Inquis. c. 8. M. 6. n. 28.*

VI. Agamus nunc de modis innocentiam purgandi, ^{Presumptio-}
 primumque de Præsumtionibus, quibus non rarè contrariæ ^{nibus Inno-}
 centia par- ^{centia par-}

præfumptiones eliduntur *L. 7. ff. de in integr. restit.* Magnum innocentiz patrociniū præbet, à bonis parentibus natum esse, in scholis & Academiis à probis & doctis magistris institutum. Patrociniatur eidem vitæ integritas & vitæ antea laudabiliter actæ testimonium. Cum enim delicta atrociora & nefanda non soleant committere, nisi homines deploratissimi & sceleratissimi, haberi pro tali nequit, qui hactenus probè vixit. Innocentia præsumitur à qualitate officii, si grave & honestum illud sit, & suspectus operam fidelem ei impenderit. Si suspectus à pedibus auxilium petere potuisset, & tamen non aufugerit, sed sua spontè vel citatus libens se iudici præstiterit, quia de tali non præsumendum est, quod carnem suam odio habeat in eo, ubi manifestum prævidet periculum, & quæ sunt alia quæ pro diversitate delictorum alicujus innocentiam præ se ferunt, de quibus vid. *Cothmann. V. 3. Resp. 29. n. 415. seqq. Menoch. L. 5. præsumt. 48. n. 10. seqq.*

Quibus testibus probetur innocentia.

VII. Porro probaturus, testes pecuniâ esse corruptos examen illorum nullitate laborare: se provocatum deliquisse, vulnus non fuisse lethale & similia, quibus innocentiam suam prætextit *Crus. P. 4. c. 33. Carpz. qv. 115. n. 41.* testes adducere potest, vel reproducere eos qui contra se producti, Debent verò hi testes ad articulos defensionales æquè jurati esse, ac illi qui primùm producti ad inquisitionales articulos, non obstante, quod iidem sint, qui super defensionalibus producuntur. Prius enim juramentum præstitum eos ulterius non obligat, quàm ut veritatem dicant ad articulos inquisitionales *Carpz. .d. l. n. 80.* A reliqua qualitate testium favore defensionis liberius hic receditur, nam admittuntur etiam testes pro suspecto de credulitate, si causam doceant credulitatis suæ. Admittuntur testes inhabiles, ut mater, filius, frater aliique consanguinei suspecti, eorumque depo-

depositioni, si alii testes crimini non interfuerunt, creditur. Unius etiam testis depositio sufficiens est ad probandam innocentiam, & semiplena probatio hoc casu pro plena & sufficienti habetur Carpz. *d. l. n. 75.* Zanger *de Quæst. c. 3. n. 24.* Carer. *Pract. Crim. Tit. de Iudiciis §. Viso igitur Mascard. de Probat. V. 2. Concl. 904. u. 1.*

VIII. Hanc innocentiam suam defensionem suspectus suscipere potest quovis tempore, prius quoque quam respondit ad articulos inquisitionales, si velit docere crimen tale non esse, propter quod inquisitio contra honestam personam formari possit, non verò si velit innocentiam suam probare, ut à pœna ordinaria liberetur. Hic enim prius ad articulos inquisitionales respondendum erit, siquidem talis responsio inquisiti est instar L. C. à qua iudicium incipit *L. un. C. de lit. Cont. & quæ inquisito nullum causatur præiudicium* Carpz. *qv. 115. n. 23.* Brun. *d. l. n. 15.* Defendere se potest post latam quoque sententiam, quippe quia irreparabile damnum continet, non transit in rem iudicatam *L. 18. §. 9. ff. de Quæstion. Gail. 1. O. 307. n. 11.* Et si ad deductionem innocentiam admittitur nihil probaverit, ac denuò se offerat ad probandam innocentiam, hoc ipsi denegari nequit, si fundamentum novum, quod speciem veritatis vel probabilitatis habet, pro se allegaverit Brun. *d. l. n. 17.* Imò planè postquam jam confessus est delictum, exindè quod confessio spe impunitatis facta, quod facta coram incompetente iudice, vel quod ea non absoluta sed cum aliqua qualitate conjuncta fuit, qui innocentiam vult probare audiendus erit. Non enim hic de glande legenda aut lana caprina agitur, sed de vita & salute hominis, ob quam ne pereat ille, cautè agendum, nec quicquam omittendum, quod ad innocentiam præsidium facere potest Carpz. *qv. 115. n. 30.* Schilter *Prax. Jur. Rom. Exerc. ad ff. 49. §. 169.*

Fieri potest
Innocentiam
probatio omni tempore

Judicis est utrinque ad ductas probationes expendere. IX. Indiciis itaque gravantibus & excusantibus utrinque in medium prolatis, judicis est accuratè causas & rationes illorum expendere & decernere, num suspectus adversantes conjecturas vicerit ac superaverit. Id si factum conjecturis hisce nullus omnino effectus tribui poterit, quia per fortiores præsumptiones omnes elisæ sunt *art. 28. Const. Crim.* Quin & si argumenta in utramque partem paria sunt, vel saltem excusantia in aliquo debiliora, pro reo pronuntiandum esse communiter Interpretes volunt *Cothman. V. 3 R. 29. n. 435. Farinac. qv. 38. n. 110 Boer. Decis. 165. n. 10.* Quod si verò tanta causarum istarum pugna sit, ut iudex proprio Marte dijudicare nequeat, cujus partis rationes præponderent, sed dubius & fluctuans ejus constituatur animus, Jureconsultos consulere debet, qui in materia conjecturarum atque indiciorum dijudicandorum exercitati sunt, eorumque sententiam tunc sequi tenetur *d. art. 28. Brunn. c. 8, Membr. 4.*

An juramento innocentiæ purgari possit?

X. Juramento quoque purgationis innocentiam, quæ in animo consistit, purgari, & indicia dilui posse, dicitur in *L. 6. §. 4. ff. de his qui not. inf. L. 18. in f. C. cod. L. 13. §. 2. ff. de Jurejur. c. f. X. de Purg. canon.* Sed probè notant Dd hunc modum purgandi saltem obtinere si pœna corporis afflictiva non immineat, ne omninò ac simpliciter suspectus absolvatur. Non obtinere, si illa immineat vel indicia sufficientia adsint ad torturam. Pro hisce enim avertendis non est sufficiens remedium juramentum, dum præsentissimum concurrens perjurii periculum, quod malit suspectus pejerare, quàm vitæ suæ dispendium incurrere *Jul. Clar. Lib. 5. §. fin. Pract. Crim. q. 63. n. 4. Berlich. P. 1. Cardus. 52. n. 9. Struv. S. J. C. Ex. 17. th. 45. & Ex. 49. th. 98. Meier in Coll. Argent. Tit. de Jurej. §. 13.* Ex quibus omnibus haut difficulter patet, indicia qualiacunque contra suspectum fuerint, non

Indicia non inferunt præsumptionem J. & de jure.

non tamen inducere præsumptionem juris & de jure, quia omnia admittunt probationem in contrarium.

XI. Econtrario si ex comparatione & utriusque partis allegatorum collatione appareat, causas suspicionis majoris esse momenti, quàm causas excusationis, unum adhuc superest remedium illas purgandi, sed durum & violentum, ipsa scilicet Tortura, cui suspectus subjicitur. Cum enim Judex penè convictus sit indiciis prolatis, ut credat suspectum reum esse maleficii, & tamen is in negando persistat, verùm evertendis indiciis rationem non adducat, majori violentia adigendus est, ut vel cedendo doloribus fateatur, vel superando eos manifestet innocentiam *art. 28. Const. Grim.* Verùm quanto gravior modus hic purgandi innocentiam est cæteris, in quo se merè passivè habet suspectus, tanto cautius circa illum judici versandum erit.

XII. Non sufficit itaque indicia adesse, ob quæ quis torqueri potest, sed res quoque postulat, ut indicia torturam præcedant; sin minus utroque casu nihil efficit illa, & in hoc ultimo ne quidem, utut tortus crimen falsus fuerit *art. 20. Const. Crim.* Illius siquidem ratio est, quod tortura sit corporis afflictiva neque leve præjudicium afferens, ac hinc non nisi ex gravi causa decernenda *L. 18. §. 2. Lult. ff. de Quest. Farinac. qv. 37.* Hujus, quod actus contra legis prohibitionem gestus, ipso jure nullus sit *L. 5. C. de LL. c. 64. de R. J. in 6.* hinc sine omni effectu ac perinde, quasi tortura non adhibita fuisset *L. 1. §. 2. ff. Quod quisque jur. in al. stat. Menoch. de A. J. Q. L. 1. qv. 84. n. 4.* Quantumvis tamen non aded indulgendum suspectis ut planè absolvantur, sed quia ex novis indiciis legitimè probatis novus actus incipit, validus is quoque æstimatur tanquam ex nova causa *§. 9. cap. 3.* Propterea si ex novis istiusmodi indiciiis

*Tortura me-
dium est pur-
gandi Inno-
centiam.*

*Tortura sine
Prævis indi-
ciis est nul-
lus effectus.*

indiciis tortus crimen fassus sit, omninò condemnandus erit, Judex interim iniquè torro ad reparationem injuriæ, dolorum, sumptuum, ac damnorum tenetur §. 18. cap. seq.

Nec sine illa suspectus de alio crimine interrogari aut torqueri potest XIII. Apparet exindè quàm imperitè ac petulànter Judices agant, qui de uno delicto confessum, interrogant etiam sine ullis præviis judiciis super alio, inverecundè cautes hat er das gethan / so hat er wohl mehr gethan / id enim expresse d. art. 20. prohibitum Carpz. qv. 113. n. 25. Oldekop. Tit. 4. O. 31. Pariter constat gravissimè peccare judicem, qui de uno delicto ad torturam condemnatum ulterius quæstioni subjiciendum jubet ob alia quidem, sed qualiacunq; indicia novum aliquod delictum indicantia. Ut enim tortura locum habeat, conjunctim hæc tria requiruntur, ut indicia præcedant legitima, ut illa legitimè sint probata, & ut ad elidendum & defendendum inquisito ante torturam communicata, nec tamen ab illo elisa. Non potest non igitur tortura illegitimè esse decreta, quam præcedunt modo levia, ac perfunctoria indicia, & quæ pro cujuslibet inaniter assumpta sapientia ex proprio cerebro judicantur sufficientia. Neque exindè majora æstimari possunt, quod præcesserint alia sufficientia aliud præcedens delictum inferentia, quæ ab illis nihil mutant, sed per se satis firma esse debent, aut cum aliis sui generis conjunctim valida Barbosa in *Thesauro loc. commun. L. 18. c. 23.* Oldekop. *Tr. contra Carpz. Decad. 2. qv. 8.*

Antequam dicitur necesse est constare de corpore delicti. XIV. Sed ne quidem, ut torturâ purgentur indicia, sufficit eadem illam præcedere, verùm ut hæc locum habeat in primis quoque requiritur, constare de corpore delicti h. e. de facto ipso seu criminis substantia existente L. 1. §. 24. ff. de *Scr. Silan. L. 1. C. Ubi cause Fiscales.* De hoc nisi constet judici, ad torturam procedere nequit, licet adint vehe-

vehementissima indicia, aut ipse suspectus fateatur crimen *L. 1. §. ult. ff. de Quest.* Ineptum enim esset, quærere de circumstantiis delicti. puta personis, loco, tempore, antequam constaret de ipso delicto *L. 16. §. 1. ff. de Pœnis* nam in tormentis non amplius quærendum est de facto, sed ejus qualitatibus aut circumstantiis, igitur de eo tanquam substantia, in qua qualitas fundatur, constare prius omninò necesse est. Schilter *c. l. §. 165.* Simon van Leeuwen *Censura Forensi P. 2. L. 2. c. 8. n. 10.* Möller *Semestr. l. 3. c. 40. n. 1.* Crus. *de Indic. P. 4. c. 37. n. 17.*

XV. Sunt verò delicta alia facti permanentis & alia facti transeuntis. Illa sunt quæ post se relinquunt vestigia, ex quibus constat quod commissa sint. qualia sunt homicidium, furtum, falsa moneta, incendium & similia, ac ibi si adest corpus interfectum, species pecuniæ ablatæ aut adulteratæ, instrumenta ad incendium apta, liquidò constat de corpore delicti. Hæc post se vestigium nullum relinquunt, sed corpus delicti interunt gravia indicia, ob quæ judex torturam decernere potest. Ex horum genere sunt adulterium, Incestus, Sodomia, stuprum, & interdum magia ac similia *Carpz. P. 3. qv. 108. n. 36.* Brunn. *Proc. Inqv. c. 7. n. 6.* Theodor. *Judic. Crim. c. 9. aph. 9. n. 4.* Zanger. *Pœm. n. 13.* vid. Rhetz. *Med. Inst. D. 31. pos. 7.* Cum tamen nonnunquam etiam delicta facti permanentis habeantur pro occultis & delictis facti transeuntis, puta si homo occisus & projectus in mare, si mulier de fornicatione suspecta & antehac cum ventre intumescente, postea in profluentem aquam aliquid nocturno tempore projecisse visa, etiam hæc indicia judicem informabunt de corpore delicti, ita ut ad torturam sufficientia judicare possit, licet aliam facti evidentiam aliundè habere nequeat *Carpz. d. l. n. 18.* Brunn. *d. l. n. 9.* Leeuwen. *d. l. §. in notoriis.* Interim quomodo porrò judex habere possit corpus delicti,

E

per

Quadruplex
sunt corpus de
delicti ?

per varias criminum species docet Farinac. *Prax. Crim. L. 1. Tit. 1. qv. 2.*

Uti tortura procedat delictum debet esse commissum quod pœnam corporis afflictivam mereatur.

XVI. Id quoque necesse est, quando per torturam innocentia purganda, ut crimen sit atrox, cuius causa est quæstio habenda. Hinc constat Ddum. axioma: Quoties delictum non meretur pœnam corporis afflictivam, toties tortura non decernenda. Quia remedium inquirendi non debet gravius esse, quam est ipsa pœna; quod tamen foret, si torturâ corpus affligeretur, quod affligi non debet Barboſa *Theſaur. Loc. commun. Lib. 18. c. 23. ax. 2. Carer. Præſ. Crim, Tit. de Tortura §. Circa secundum* Aut. Matth. *de Crim. L. 48. Tit. 16. c. 3. n. 1. Jodoc. Damhouder Pr. Cr. cap. 35. n. 4. Jul. Clar. Sentent. lib. 5. §. fin. Præſ. Crim. qv. 64. n. 4. Farinac. d. l. qv. 42. n. 3. Mantz. ad art. 6. Const. Crim. n. 16.* Undè sua spontè fluit, nequaquam purgationem per torturam admitti posse, si delictum pœnâ pecuniariâ expiari possit, aut ea non extendi ultra relegationem vel saltem id per carcerem coerceri Farinac. *d. l. n. 9. seqq.* Huber. *in Prælect. Jur. Rom. tit. de quæst. §. 2. Carpz. qv. 119. n. 11.*

An locus est ubi fustigatio distanda? aff.

XVII. Ob pœnam fustigationis imminens an possit tortura dictari videmus controversi. Negativam sententiam defendit Magnif. Dn. Schilter *Prax. Jur. Rom. in For. Germ. Exerc. ad ff. 49. §. 167. seq.* quod fustigatio sit pœna criminis levioris, & tortura longè durior ipsa fustigatione, ac manuum quoque abscissione gravior *Nov. 131. c. fin.* Verum pace summi JCrI placet inhærere regulæ præcedenti § propositæ, atque ad species pœnarum corpus affigendum referre quoque fustigationem, & ob illam imminens torturæ locum tribuere. Præterquam enim, quod sit in aprico fustigationem corpus graviter affligere, admodum incerta est distinctio Dd. inter levia & atrociora delicta, ut patet ex Carpz. *qv. 119. n. 5. Theodor. Indic. Crim. cap. 9. aph.*

aph. 9. n. 11. ut ad judicem certiorandum præster statuisse, illa esse atrocia delicta, pro quibus pœna mortis vel corporis afflictiva imponitur. Neque sanè tortura gravior poterit videri ipsa fustigatione, si supponamus judicem, prout fieri debet §. 19. *b. c.* in casu imminentis fustigationis, non ad summum torturæ gradum procedere. Et si effectum fustigationis, quæ ex moribus conjuncta cum perpetua relegatione, respiciamus, idem est ex communi Dd. sententia, qui apud Romanos deportationis, quæ mortis civilis species est §. 2. *F. Quib. mod. patr. pot. solv. L. 2. §. 1. ff. de Pœn.* Cæterum veremur ut sit verborum *d. N. 134. c. fin.* commoda interpretatio de tortura, ut non potius membrorum dissolutio totalem illorum à corpore abscissionem significet *vid. Præmial. §. 8. Consentit præter citatos à Dn. Schiltero. Brunnem. Proc. Inquis. c. 8. M. 5. n. 21.*

XVIII. Denique cum planè extraordinarius & subsidiarius modus probandi innocentiam sit tortura, tum de-
 mum ad eum deveniendum erit, si veritas aliter haberi non
 possit *L. 8. ff. de Question. Tabor. d. Tr. c. 4. §. 11.* Si enim
 suspectus legitimè convictus aut confessus sit delictum, su-
 pervacua erit alia convincendi ratio, & judex illum sine
 tormentis condemnare debet *L. 16. C. de Pœn. art. 16. & 69.*
Const. Crim. sufficitque ad condemnationem alterutrum ho-
rum, ut vel confessus sit delictum vel de eo convictus Dam-
houder c. 35. n. 3. Ant. Faber ad Cod. L. 9. tit. 21. Farinac.
qv. 38. n. 4. Joh à Sande L. 5. tit. 9. def. 14. Struv. Ex. 49.
ih. 97. Carpz. qv. 114. n. 2.

XIX. Si nihil reliquum est, quo posset suspectus liberari,
 competens Judex qui criminalem habet jurisdictionem in-
 terloquendo pronuntiat, reum equale esse imponendum
 Carpz. *qv. 117. n. 19. Bocer. de Tort. c. 1. n. 13. Zanger. de præbere*
quest. c. 4. n. 2. Simon van Leeuwen c. h. n. 14. Determinat

hâc sententiâ modum, quo exequenda tortura, nempe an infimo, medio, an summo gradu illa sit applicanda. Ubi habenda ratio personarum torquendarum, an sint robustæ, debiles, viles an verò in aliqua dignitate. Et indiciorum maximè inspicienda qualitas, sintne valdè urgentia, an leviora. Unde dicitur in *L. 10. § 3. ff. de Quest.* Tormenta adhibenda esse, non quanta accusator postulat, sed ut moderatæ rationis temperamenta desiderant *art. 58. Const. Crim. Zanger d. l. n. 10.* Theodoric, *Judic. Crim. cap 9. aph. 11. n. 2.* Neque inconsveta tormenti genera adhibenda, aut crudeliora excogitanda, quam quæ in illo loco solita. Nihil enim atrocius est, ac ab omni jure & ratione magis abhorrens, quàm sub veritatis eruendæ prætextu horrendis modis corpus hominis dilaniare, & ad ea quæ nunquam patravit, nunquam dixit aut cogitavit, confitenda eum adigere. Qui id facit potius carnificis, quàm judicis partes agit *Svarex in Annot. ad Anton. Gomez. lib. 3. Resol. 13. lit. c. Jul. Clar. qv. 64. n. 36. Farinac. qv. 38. n. 55. seqq. Oldekop Tit 4. O. 39. Cruf. P. 4. qv. 38. n. 27. seq.* Hinc non vituperanda est tortura vigiliarum, vel quæ pectine expeditur in plantis pedum.

A sententia XX. Cum verò sententia hæc contineat irreparabile
sorturam di- damnum, nam verbis satisfieri non potest ei, cui re injuria
stante appel- facta, ob legitimas causas quas prætextit reus, appellare ab
lare licet. ea ei licet *L. 6. ff. de Appell. L. 2. C. Quor. appell. non recip. Brunnem. c. 8. M. 5. n. 39. Matth. L. 48. Tit. 16 c. 4. n. 6. Oldekop Tr. contra Carpz. de Appell.* Habet autem hæc appellatio hunc effectum, quod etsi tantum interposita, quamvis nondum inhibitio à judice ad quem sit impetrata, tamen judex à quo à tortura abstinere debeat, minimeque sententiam suam exequi. Quod si verò illa per appellatorem non suspensa, sed abierit in rem judicatam, judex exequi eandem,

eandem, ac non tantum suspectum torturæ instrumentis ter-
rere sed eo adhuc negante tormenta adhibere potest, & ita ex-
plorare an reus sit criminis, de quo suspectus arguebatur
Zanger. d. l. n. 4. & 5.

XXI. Eo fatente in ipsâ torturâ, nondum poterit iudex
ad definitivam sententiam procedere, sed, ne videatur ex
nimio dolore confessus, opus est ut secunda vel tertia die
factam in tortura confessionem ratificet, hacque sua ra-
tificatione spontè delictum fateatur *art. 56. Const. Crim. da.*
Clar. qv. 64. n. 40. Usu verò evenire solet, quod tortus om-
nem suam confessionem tunc revocet, ac prætendat se ex-
quisitissimis doloribus tormentorum ad fatendum fuisse
compulsus, seque plus fassurum fuisse, si de pluribus fuisset
interrogatus, interim tamen se innocentissimum esse. Is
si nullam innocentiam moventem rationem adducat, & ta-
men priora indicia adhuc urgentissimè contra illum mili-
tent, secunda vice torquetur. Rursus autem confitens, sed
postea non ratificans, & omnem iterum confessionem re-
vocans, tertium torturæ subicitur, non donec priorem
confessionem ratificet, sed ad usque tempus, quod à iudice
religioso determinatum fuit, quia ista variatio de novo
suspectum gravat, efficitque ne priora indicia purgata, neve
illa tortura pro tortura habeatur *art. 57. Const. Crim. Brunn.*
d. l. n. 84. seq. Farinac. qv. 38. n. 58. Petr. Greg Tholosan.
Syntagm. Jur. Univ. L. 48. c. 12. n. 26. Boer. Decis. 163. n. 19.
seq. Ne tamen ultra duas vices tortura repetatur, nam
qui ter revocat confessa, non tam criminis conscientiam
confessus videtur, quam doloris impatientia, hinc evi-
tanda infinitas maximè in actu tam odioso & præjudiciali
Gomez. L. 3. Var. Resol. cap. 13. n. 24.

Quando su-
per eodem
crimine tor-
tura repeten-
da.

CAPUT III.

De Ipsa Innocentia per torturam purgata.

I.

Tortura effe-
ctus

EXtremus quidem modus veritatem eliciendi est Tortura, tantus tamen, ut in ea persistens negando, vel non persistens fatendo, quicquid dixerit puram veritatem dixisse præsumatur ut & iudex ei habere fidem debeat *L. 1 §. 23. & 25. ff. de Quest.* Hinc Cicero in *Topicis ad Trebatium: Verberibus torti, & igne fatigati, que dicunt, ea videtur veritas ipsa dicere, & que à perturbationibus animi sunt, dolore cupiditate, iracundia, metu, quia necessitatis vim habent, afferunt auctoritatem & fidem.* Hæc ut paulo clarius consent, examinanda nunc erunt, in primis an ex hisce dictis in confidentem nullæ aliæ partes, quàm condemnatio, & in negantem pura & simplex absolutio superfit.

Admittuntur
contra illam
exceptiones

II. Notamus verò non usque ad eò confessionem in tortura factam obstare confidenti, ut non amplius audiatur legitimis probationibus suam innocentiam deducturus. Qui exceptionibus contra confessionem sub tortura factam vult declinare condemnationem, sine gravi peccato non potest rejici, quod, dum de sanguine humano effundendo hic agitur, nullum tempus preëmptorium esse queat, quo is ab iniquo interitu adhuc liberari potest. *Felin. in c. Conueniam sanguinei X. de Re jud. n. 7.* Habere verò potest tortus varias exceptiones, quibus factam confessionem suam destruit. Inter illas sunt, si proferat incompetentem iudicem processisse contra illum, nam iudicatum dici nequit ab eo, qui iudicandi potestatem non habuit *L. 1. §. fin. ff. ad SCium Tertull. L. 2. §. f. ff. de Pen. L. 1. §. 2. ff. Quod quisque jur. in al. stat. & coram incompetente iudice facta confessio, non nisi extrajudicialis actus est, qui indicium solum-*

solummodò non verò sententiam gignit Aretin. *Consf. 26.*
 Jul. Clar. *qv. 55. n. 3.* Eliditur confessio, si sine indiciiis
 tortura fuit habita, etiamsi illa sæpius ratificata, Carer.
Pr. Crim. Tit. de Tortura §. circa quartum n. 2. supra c. 2. §. 12.
 Eadem eliditur, si habita tortura & corpus delicti non ap-
 paruit Distinctione tamen opus, ut si delictum perma-
 nens, hoc quod ita dictum obtineat, si verò fuerit transe-
 uns sufficiat, si partis querela concurrat, ista confessio ad
 condemnationem Clar. *d. l. n. 10. & 11.* Sic idem tortus
 contra confessionem excipere potest, quod non nisi limi-
 tato & certo respectu protulerit verba confessionis suæ,
 eadem verò pro certis & puris accepta fuisse. Ista enim
 non nisi limitatum assensum producere possunt, eaque ceu
 dubia non nisi in benigniorem partem explicari *L. 108. ff. de*
R. J. Cruf. de Indic. P. 4. c. 34. Zanger de Quest. c. 5. n. 18.
segg.

III. Hoc modo si tortus avertat condemnationem, ^{*Differentia*}
 apparet ille innocens, superestque sententia absolutoria, ^{*inter legiti-*}
 Longè aliter in eo, qui factam confessionem sine causa ^{*mè excipien-*}
 revocat tempore, quo ratificanda erat. Hic denud equi- ^{*tem & revo-*}
 leo imponitur, quod priora indicia non purgaverit, sed ^{*cantem.*}
 longius mendacio sese oneraverit. *Art. 57. Const. Crim.* Tan-
 tumque si tertium revocat, absolvitur, aut sub cautione de
 sistendo dimittitur *§. ult. cap. preced. Farinac. qv. 38. n. 96.*
segg. Huber. Praelect. Jur. Tit. de quest. n. 9. In quo tamen
 maxima cautione opus est, ne in defectu peccetur, & alii
 quoq; judici contingat quod Mediolanensi cuidam accidit, qui
 furem celebrem sub tormentis fatentem & extra ea revo-
 cantem, tandem se expectorantem audire coactus; quod
 millies torqueri maluerit in brachiis, quàm semel in gula,
 quæ sibi sanari non posset Hyppol. de Marsil. *ad L. Repesi.*
ff. de Question.

IV. Si

Tortus con-
stanter ne-
gantur indi-
cia.

IV. Si tortus patientia vicerit tormenta & constans in negando perstiterit, indicia quæ contra ipsum militabant, purgavit hætenus Jul. Clar. *qv. 46. n. 10.* Boer. *Decif. 163. n. 16.* Bertazol. *Consil. 367 n. 1 lib. 2.* Tholosan. *d. l. n. 26.* Non tamen per transennam inspicere possunt verba, quæ habet JCtus in *L. 1. §. 23. ff. de Quæst. Quæstioni fidem Consideratio non semper, nec tamen nunquam habendam constitutionibus de L. 1. §. 23. claratur, etenim res est fragilis & periculosa, & quæ veritatem ff. de Quæst. fallat. Nam plerique patientia sive duritia tormentorum ita tormenta contemnunt, ut exprimi eis veritas nullo modo possit, alii tanta sunt impatientia, ut quodvis mentiri quàm pati tormenta velint, ita fit, ut etiam vario modo fateantur ut non tantum se, verùm etiam alios committunt. Summa illorum, quæ & in d. L. §. 25 profertur est: non usquequaque negationi torti credendum esse, sed despiciendum quantum fidei ei possit haberi. Hinc ponderabit Judex, quibus ex causis tortura fuerit decreta, fuerintne solum præsumptiones communes an plus quàm semiplenæ probationes, an verò istæ fuerint plenæ probationes, utpote si suspectus crimen absque tormentis confessus, postea confessionem revocans, errorem autem confessionis nullo modo probans, quæstioni subjectus & is constanter delictum negaverit. Ex hisce enim omnibus Judex arbitrabitur quomodo contra tortum procedere debeat Menoch. *de A. F. Q. L. 2. Cent. 3. Cas. 273.**

An sine omni
pæna Tortus
dimittendus.

V. Etenim si plenis probationibus convictus & vel in dicto casu, vel in illo ubi plenè convictus de facto à Judice tortus, & iste negando tormenta superaverit, non judicabit tunc absolvendum eum esse, sed ad extraordinariam pœnam condemnare debet illum Farinac. *qv. 40. n. 11. segg. Fachin. lib. 2. Controv. cap. 6.* Carpz. *qv. 125. n. 24.* Æque ad hanc pœnam condemnabit eum, qui plus quàm semiplenè convictus, cum ferè convictus ex contemptu tormentorum

mentorū videatur negare, & hinc dignus, ne omnem pœnam eludat, ut aliquam pœnam sentiat Simon van Leeuwen *d. l. c. 9. n. 8.* Cruf. *P. 1. c. 60. n. 16.* Quod si verò aliquis tortus ex ordinariis indiciis & constanter delictum diffessus sit, absolvendus ille erit. Movet illum absolvi, quod tormenta ad eruendam veritatem dicantur efficacissima *L. s. ff. de Quest.* Non potest verò hæc efficacia aliundè æstimari, quàm ex eo, quod plerumque nocentes veritatem fateri soleant, innocentes verò negare, undè illud, quod ut plurimum accidit, sequendum erit. Accedit quòd indiciis saltem aliquis delatus erat de crimine, post quæ si tamen veritas de eo haberi non potest, nec poterit ex illis condemnari *L. Absentem s. ff. de Pœn. Fachin. l. 1. Controv. c. 33. Boer. Decis. 163. n. 9. Damhoud. Prax. Crim. cap. 40.*

VI. Pariter non planè absolvi poterit, qui ad effugienda tormenta statim sub auspicio illorum fassus est delictum, post modum verò ex loco torturæ ad ratificandam confessionem reductus rursus revocavit confessionem, ne eludat hoc commento tormenta. Dicitur enim supra, quod tortura semel adhibita ultra secundam vicem ob revocatam confessionem non repetatur, & ita non ultra tertium infligatur *S. ult. c. preced.* hinc qui hoc modo inconstanter confessus, non quidem ad ordinariam pœnam condemnandus, ut sentit Huber. *d. l. s. 9.* cum tortura res fragilis sit, & confessionis istius modi ratificatio desideretur *art. 56. Const. Crim.* tamen nec planè absolvendus erit, sed ad pœnam relegationis, aut carceris vel aliam extraordinariam condemnandum eum censemus. *Carpz. qv. 126. n. 54.*

VII. Dubium verò est, an reus qui criminis indicia per torturam purgavit absolvi debeat saltem ab instantia seu iudicii observatione, ut iisdem vel similibus de novo emergentibus indiciis se iterum sistat iudici, de eodem crimine rursus

F

tor-

Quomodo
punendus
qui ratifican-
dam confessi-
one negat.

An tortus
negatus ab in-
stantia an
definitive
absolvendus?

Proponitur prior sententia. torqueatur ac tandem planè condemnetur, an verò simpliciter & definitivè, nulla super eodem crimine repetita accusazione vel inquisitione? Prior sententia placet Hardwig à Dassel. *Respons. Jur. n. 25 seq.* Zangero de *Quæst. c. 5. n. 2.* Mynsing. *Cent. 5. O. 12.* quia iniquum foret hominem dubiæ innocentia, si repetatur, præscriptione rei iudicatae se rueri *L. si. ff. ad L. Aquil.* Nam quemadmodum non damnandus reus, si actor crimen non probat, ita nec absolvendus à crimine, si non probavit innocentiam. Provocatur ab illis *ad L. 34. C. ad L. Jul. de Adult.* ubi qui consanguinitatis obtentu crimen adulterii depulerant seu absoluti fuerant, postea ob nuptias cum persona suspecta contractas, tamen revocati & nova quæstio de illis instituta.

Proponitur posterior sententia.

VIII. Posterior sententia defenditur, quod in omni casu accusatore non probante reus absolvendus *L. 4. C. de Edendo.* In specie verò in *L. ult. ff. de Calumniat* de servo asseratur, cum tortum, quod negaverat, fuisse absolutum, *absolvere* verò ad definitivam sententiam pertinere tum ex *L. 3. C. de Sentent. & interlocut* probetur, tum exindè quod tortus statim in *d. L. f. de calumnia accusatoris quæri & dominus servi in duplum agere potuerit, quod fieri non potuisset, si ab instantia tortus saltem absolutus fuisset.* Liquidò evincitur hæc sententia ex *L. 11. C. de Accusat.* quod quoties reus absolvitur, actore crimen non probante, absolvatur ille à crimine non ab instantia duntaxat. Ab hac enim tantùm liberare durum & inhumanum esset, dum sententiam absolutus semper de salute sua incertus & anxius inter spem & metum pendere cogere-
retur *Carpz. qv. 125. n. 11. A. Matth. L. 48. Tit. 16. cap. 4. n. 16.*

Eaque hic probatur & resp. ad rationes prioris sententia.

IX. Hærationes & argumenta ut facilè vincunt prioris sententia fundamenta, ita nos moti cum illis posteriorem sententiam defendere nil quicquam dubitamus. Nihil nobis

con-

contrariatur, iniquum esse hominem dubiæ innocentæ auctoritate rei judicatæ defendi. Falsum enim hic, cum qui tormenta patientiâ superavit hominem esse dubiæ innocentæ, quin potius, quia indicia purgavit, certam reddidit innocentiam suam. Est nempe tortura species probationis & efficacissima ad eruendam veritatem, *L. 8. ff. de Quest. Carpz. qv. 138. n. 29.* quæ, quod innocens sit, post illam exantlatam sufficienter constat. Nec firmat priorem sententiam allegata *L. 34.* nam non erat ante matrimonium, quod movebatur de suspecto, sufficiens indicium, de quo cognoscere potuisset iudex, demum post matrimonium emergit illud, iudicemq; movet, ut dignoscat poenâ plectendus an absolvendus suspectus.

X. Sunt quoque qui in hoc negotio mediam sententiam adstruunt, ut ex natura indiciorum, & in quantum Iudex de delicto persvasus, modò à crimine, modò ab instantia saltem tortum hominem absolvat Huber *d. l. §. 8.* Verùm ob eadem indicia constanter negantem rursus equivoce imponere, atque ita post passam torturam saltem ab instantia liberare, ratio humanitatis & juris non patitur. Sanè ob nova indicia, quæ à prioribus genere & substantia differunt, & per se ad torturam sufficiunt, tam inquisitio quàm tortura repeti potest, quia nova qualitas crimen prius alterat *L. 12. ff. de Except. rei jud.* & favor commodi publici, quod delicta non debeant manere impunita *L. 51. §. 2. ff. ad L. Aquil.* irregularitatem nonnunquam admittit. *Carpz. qv. 25. n. 42. Oldekop. Tit. 4. O. 44. Carer. Pr. Crim. Tit. de Tortura §. Circa sextum n. 9. Farinac. qv. 38. n. 72. seqq.* Imò & tunc, quando novus accusator dolorem suum prosequi & docere vult, quod ignoraverit accusationem ab alio fuisse institutam, vel impeditus fuerit, quod temporius non egerit, vel prævaricatione prioris accusatoris reus absolutus sit, à regula:

Adducitur
quorundam
media sen-
tentia.

Quo casu ob
idem crimen
quis de novo
torqueri pos-
sit?

la: quod nemo ob eandem causam denuò accusari possit, receditur. *L. 7. §. 2. ff. de Accusat. L. 3. §. 1. ff. de Prævar. L. 4. §. ult. ff. ad Leg. Jul. de Adult.*

*Absolutus ad
Urpbedam
& sumptum
quandoque
tenetur.*

XI. Interim definitivè absolutus Urpbedam præstare tenetur, quæ est cautio, quâ, qui ab omni judiciali provocatione liberatur, jurat, se non ulturum, quod à judice intuitu præsentis negotii passus est *Carpz. qv. 125. n. 14. Zanger. d. l. n. 2.* Condemnatur idem ad impensas judiciales in sui gratiam factas, deq; victu & alimentis ex sua facultate tenetur, si cæterum possit hæc onera ferre. Si non & admodum pauper sit, pro re nata vel accusator vel iudex ad illa tenetur *art. 61.*

*Causa hujus
Infortunii.*

Const. Crim. Carpz. qv. 138. n. 20. Crus. de Indic. P. 4. c. 47. Neque est quod de his omnibus innocens conqueratur. Ei satis respondet *Carolus V. in d. art. 61. verbis: Denn die bösen ersundene Anzeigung haben der geschenehen Frag entschuldigte Ursach geben. Denn man sol sich nach der Sag der Nechten nicht allein vor Vollbringung der Ubelthat / sondern auch vor aller Gestaltnuß des Ufels / so bösen Leumuth oder Anzeigen der Mißthat machen / hüten / und wer das nicht thut / der wird deßhalbten gemeldter / seiner Beschwerd selbst Ursache seyn. Quod enim indicis ansam dederit, fax & faber est infortunii sui & omnis sui mali, undè & damnum quod ita sentit non videtur sentire L. 23. ff. de R. J. add. Sver. in vita Jul. Cas. c. 74. & Dio Cassius Lib. 45.*

*Quid sit in-
nocentia per
torituram
purgata.*

XII. Cæterum ab omni suspitione liber est, nullæ amplius in illum accusatori, nullæ judici ob idem crimen sunt partes. Ejus affatim propalescit innocentia, quæ hoc loco est: criminis imputari exoneratio seque per tormenta in pristinum statum vindicatio. Constat de vitæ integritate scelerisque puritate. Jurium post torturam omnium, quæ habuit ante inquisitionem, æquè capax est, & manet dignum societatis membrum. Quorum omnium hæc generalis est ratio, quod

quod convinci non potuit delicti, ob quod aliquam maculam vel jurium imminutionem incurrere posset.

XIII. Hanc torti integritatem exprimit & toto capite exhibet Jodocus Damhouder. *Prax. Rer. Crim. cap. 40.* verbis, quæ non piget huc transferre, sequentibus: *Si Reus inquit, in tormento singula constanter negaverit, nullaq; interrogatorum fateri voluerit, reducitur tum iterum ad carcerem. Ubi decem, viginti aut triginta diebus, ampliusq; aut minus pro judicis prudentia servatur, an forsitan alia nova indicia aliunde sint eventura. Quæ si non delata fuerint è carcere, & ex omnibus vinculis liberatur, pristinaq; libertati, quâ ante capturam fruebatur, restituitur & dimittitur, quousq; h. e. donec denuo in iudicium accersatur: sine ampliori & plenaria absolutione atq; ita receptum est fieri in practica. Nam ex jure plene absolvendus erit, quod per exactam torturam ab omnibus indicis & suspicionibus satis sit purgatus.*

Tortus innocens ad omnia pristina jura admittendus.

XIV. Operæ pretium erit ut hæc enucleatius proponamus. Dum ergò innocentem pronunciamus illum, qui constanter vel ter circa ratificationem negavit delictum, etiam illud sequitur, neque infamia neq; ulla turpi macula illum aspersum dici posse *Struv. S. J. Civ. Ex. 7. th. 21.* Sententia enim absolutus ille, & innocentia sua publicata, quare nihil in illo est, quod infamaret eum, Ictus verò fustium & ita quoque tortura non infamat, sed causa. *L. Fæus fustium 22. ff. de His qui not. infam.* Et licet tortura non sine gravibus iudiciis diceretur, ob quæ opinio apud graves viros imminui solet *Brunn. ad L. 14. C. Ex quib. caus. infam. irrog. n. 5.* attendendum tamen quam tortus infamatus his iudiciis suppeditaverit, ne innocentissimus quisque citra omnem causam prolapsus in hæc iudicia poenam aliquam sentiat.

Non est infamis.

XV. Retinet talis jura civitatis & omnia beneficia, quæ competunt civibus & incolis, licet non planè absolutus, sed ob gravitatem

Retinet omnia jura civitatis.

tatem indiciorum vel quendam excessum relegatione fortè
 aut multa punitus sic *arg. L. 4. S. f. L. 5 ff. de his qui not. inf.*
 Inde excludi non potest à Collegiis Opificum. Et perversa
 mechanicorum opinio est, fugere tortum, eumque à sodali-
 tio sociorum alienum velle. Unde in Scabinatu Jenensi M.
 Julio 1640. Sutori responsum fuit: Ist euch ein schwerer In-
 quisition Process in puncto eines enkleibten Schufnechts/
 Jobst Kirchners/ bey euch zu Salsfeld über den Hals zu gezo-
 gen worden/ und ihr seyd vermöge des eingeholten Urtheils/
 erslich mit Darweisung des Scharffrichters Instrumenten
 in der Güte examiniret/ hernach von demselbigem zimlichen an-
 gegriffen/ gebunden und auff die Leiter geleet/ und nach dem
 euer Unschuld nicht allein erhältet/ und die wider Euch strei-
 tende indicia und præsumptiones dadurch purgiret/ sondern
 auch 100 Gulden Straffe/ an statt der euch zu erkandten Lanz-
 des Verweisung/ so wol 50 Gulden Unkosten erleget/ von
 der ordentlichen Straffe der muthwilligen Todschläger absol-
 viret worden. Wann nun gleich die Obrigkeit gemeltes Ur-
 theil an Euch/ wie ihr berichtet/ vollstrecken lassen/ so seyd ihr
 jedoch bey so gestalten Sachen/ wegen der erlittenen Tortur
 nicht infamis worden/ sondern auch euer Schuster Handwerck
 ins künfftige zu treiben/ ehrliche Gesellen zu fördern/ Jungen
 zu lehren/ und in der Meister Zusammenkunfft zu gehen be-
 fugt B. K. W. Similiter Scabini Magdeburg. M. Jul.
 1543. Senatui Hallensi responderunt: Ob gleich ermelter
 A. B. wegen beschuldigter Unzucht captiviret/ torquiere und
 endlich mit Gefängniß auff 14. tage bestraffet worden. Weil
 aber durch die Tortur, die wieder ihn militirende indicia purgi-
 ret/ und die ihm zuerkandte 14. tägige Gefängniß/ saltem
 propter excessum, welcher nicht in dolo sed culpa bestanden/
 und also an sich selbst nicht infamiret/ damals dictiret/ und
 förder durch Urthel und Recht absolviret. So mag er auch
 das

*Excludi non
 potest à Col-
 legio Opifi-
 cum.*

daher an dem gesuchten Bürger und Meister Recht nicht gehindert werden/ sondern ist darzu billig zu lassen *B. N. W. Richter, P. 2. Dec. 80. n. 30. seq. Dn. Adrian Beier. de Collegiis Opific. cap. 5. n. 478. seq. & cap. 21. n. 1685.*

XVI. Cum verò beneficia civitatis retineat, etiam salva *Gaudet jure* ipsi manent jura commerciorum, quæ vel obligando vel dis- *Commercio-* solvendo exerceri possunt. Cujuscunque ergo contractus *rum.* sit species, rectè à torturam passo celebratur, quia contrahere de genere permissorum est, quod in torto non reperitur prohibitum *arg. L. 1. §. 3. ff. de Pact. L. 6. C. de Revoc. donat.* Quod si circa commercia in aliquo loco speciale jus obtineat, ab ejus usurpatione nec tortum arcendum putamus. Unde quando hic Gedani in der Wechsel-Ordnung der Stadt Danzig currente A. 1701, publicata *art. 24. cautum*, So ist auch kein Acceptant befugt einen Wechselbrief vor der rechten Verfallzeit an den Präsentantem oder Einhaber zu bezahlen/ wenn es auch gleich ein prima von ihm acceptirter Wechselbrief wäre/ und er sich der Zeit halber in Decurirung oder interesse einen Vortheil machen könnte. &c. & iterum *art. 35.* Ubrigens sollen bey denen fallimenten Ausländische so wol/ als Einheimische/ in concursum admittiret werden/ und gleich den hiesigen ihr ratum bekommen/ es sey denn/ daß an andren Orten mit den hiesigen anders gehalten würde &c. horum statutorum compotem quoque tortum censemus *arg. art. 38. d. Ordinat.*

XVII. Gaudet idem Jure Testamentorum, ex quo ipsi *Et Testamen-* competit testamenti factio tam activa quàm passiva. Undè *torum.* ob illam testamentum condere, in illo pro arbitrio suo disponere, heredesq; primi & secundi gradus scribere potest Liberos itidem ibi instituere, vel si meruerint ob ingratitude nem exheredare, nec non legata, fidei commissis aut alia quavis ultimæ voluntatis capitula ibi relinquere. Ex testamento vi-

to vicissim heres ille esse, lucrum & omnem obventionem sibi relictam acquirere potest, nec metuendum habet, in his sibi tanquam incapaci scriptum heredem vel successorem ab intestato prælatum iri *tot. tit. ff. de His que pro non script. aut sibi tanquam indigno Fiscum hoc lucrum ablatum esse tot. tit. ff. de His que ut indign. aufer.* A parentibus vel liberis iniquè exclusus quærelam inofficiosi testamenti habet §. 1. *J. L. 14. & 15. ff. de Inoff. Testament.* & ab intestato succedit, quoties ob propinquitatem sanguinis Lex immediatè hereditatem sibi defert. *Nov. 118.*

Habet actionem injuriarum contra eum qui torturam sibi objicit.

XVIII. Ita tortus in judicio actionum exercendarum quoque capax est. Non dubium ergò, quin si ab alio sibi in opprobrium objecta sit tortura, contra illum actionem injuriarum habeat *arg. L. 5. C. de injur. Harprecht. ad §. 1. J. d. t. n. 62 Meier. Coll. Argent. tit. de Injur. §. 5. n. 13. Ludov. Gilhausen in Comment. de Injur. & famos. libell. §. 5. n. 133.* A qua objicientem liberare non potest, quod tamen verum illud sit, quod ipsi torto opposuit, quia omne id injuria, quod infamandi causa in alicujus contumeliam factum est. *L. 1. §. 4. & seqq. L. 3. §. 1. L. 7. §. 6. ff. L. 9. & 10. C. de Injur.* quod inultum manere non potest. Et hæc injuria tanto gravior est, quod turpe factum refricet jam sopitum per torturam, inque eo innocentiam ejus faciat dubiam, qui juxta Innocentium III. in pace dimittendus potius, quam rursus inquietandus *c. fin. X. de Purg. Canon.*

Quenam ei competant actiones contra eum qui iniquè torturam sibi objicit?

XIX. Maximè contra judicem actiones habet, qui vel imperitè sine præviis indiciis, vel ultra humanum modum torquere illum jussit. Et competit ipsi injuriarum actio *L. 15 §. 34. & 41. L. 32. ff. de Injur.* quia realis eaque non levis injuria per torturam ipsi illata est. §. 9. *J. de Injur.* Competit utilis actio Legis Aquilæ *L. 13. ff. ad L. Aquil.* ad sumtum in curationem vel alimenta factos, ad æstimationem operarum

rum quibus tortus caruit, cariturusque est *L. 3. ff. Si Quadr. pauper. fecisse dic.* ad reparationem dolorum exantlatorum quorum nomine actionem suam intendit daß er wolle nicht so viel hundert Thaler nehmen und dergleichen Schmerzen an seinem Leibe ausstehen *arg. L. un. C. de Ingrat. liber Compeit remedium de Syndicatu L. un. C. Ut omnes judices tam civiles Tabor de Tort. & Indic. delict. ad art. 20. Const. Crim. §. 9. seq. Dn. de Rhetz. Medit. Instit. Dissert. 31. pos. 6. & remedium ex L. Jul. de vi publica, quia, cum in eam Legem incidit, qui civem contra jus & fas verberavit, eo magis qui equuleo imposuit *arg. L. 7. ff. ad L. Jul. de vi publ. A Matth. de Crim. L. 48. Tit. 16. c. 5. §. 2.* Et has omnes actiones non obstante Urpheda tutè instituere potest, nec ab ea relaxatione opus habet, si modo vi & violentia abstinuit *art. 20. Const. Crim. conf. Zepperus de Urpheda.**

XX. Quibus omnibus minimè contrarium est respon-
sum JCTi, quo judicem circa officium suum occupatum ab
injuriis liberum pronuntiat in *L. 13. §. 1. & 6. ff. de Injur. 6. ff. de In-
Procedit nempe hoc, si debitè functus suo munere & nullum
in eo excessum commiserit *arg. L. 13. ff. de Pæn. hic enim, quod
tot actiones contra eum in casu nostro competunt, unicè
attenditur. Audiatur itaque Judex consilium, quo evitet omnes
illas, si in torquendo medium tenere non possit, ut magis in
defectu quàm excessu deviet A Matth. d. l. c. 4. n. 9.**

XXI. Notatu verò dignum est, non annalem esse actio-
nem injuriarum propter injustam torturam, sed perpetuam.
Ob injuriam enim tam gravem actio ex L. Cornelia compe-
tit. *L. 7. §. 6. L. 37. ff. de Injur. quæ quia civilis, etiam perpetua
est. L. 5. ff. eod. pr. J. de Perpet & temp. act. Carpz. Pr. Cr. qv.
127. n. 21. & P. 4. C. 46. D. 5.* Laborandum verò erit actori
huic ut probet torturam tanquàm fundamentum intentio-
nis suæ, quod fieri poterit per testes, qui cum dolore vocife-
rare

Modi probandi torturam. rare audiverunt eum, cujus vocem notâ habebant, per famam, per confocios rei & incarceratos, per stigmata & ligaturas in pedibus vel brachiis apparentes & alias istiusmodi præsumptiones, quæ admittuntur hic, quod tortura, quæ ut plurimum in angulo peragitur, difficilis probationis sit, Farinac. *qv.* 83. n. 27. *seqq.* Mascard *de Prob. Vol. 3. Concl. 1384.*

An aliquo signo ad declarandum hunc effectum opus sit? XXII. Utrum verò ad significandum hunc effectum requiratur aliqua solemnitas, ut, sicut inter milites fert mos & ob-servantia, si rejecti rursus in cohortem recipiendi, ut gratiæ signo vexillorum scilicet agitatione wenn das Fähnlein über sie geschwungen restituantur, ita & pari symbolo tortus in priorem statum reducatur, coronidis loco evolvere lubet? Putamus verò, nisi velit aliud Jus particulare, nullo horum solemnium hic opus esse. quia sententia absolutoria satis significanter exprimit, huic torto existimatione vel alio jure, quo usus est antea, nihil decessisse. Sententia enim propter auctoritatem judiciorum veritatem continet *L. 207. ff. de R. J. L. 25. ff. de Statu hom. L. 14. ff. de Jure Patronat L. 3. ff. de Agnosc. vel al. lib. L. 55. ff. de Re jud.* quæ hoc loco est innocentia probata indeque pendens judicati status. De his autem si constet ex illa, quid opus est aliis testimoniis?

S. D. G.

COROLLARIA.

- I. Innocentiam absolutam non indicat extrema ad Tribunal Jesu Christi Provocatio, nec impedit executionem sententiæ.
- II. Neque rupto laqueo aut fracto gladio in executione delinquentis Innocentia detegitur, qui nihil ominis ejus puniri potest.
- III. Facta conspiratione contra occisum omnes ejus rei capitaliter puniendi sunt, licet quidam non percusserint.
- IV. Malè sibi vindicat Carnifex stans ad Cadaver Propricidæ, quicquid ille sursum ac deorsum in circumferentia gladio suo attingere potest.

¶ (O) ¶

151

6958

99 A 6958

ULB Halle

3

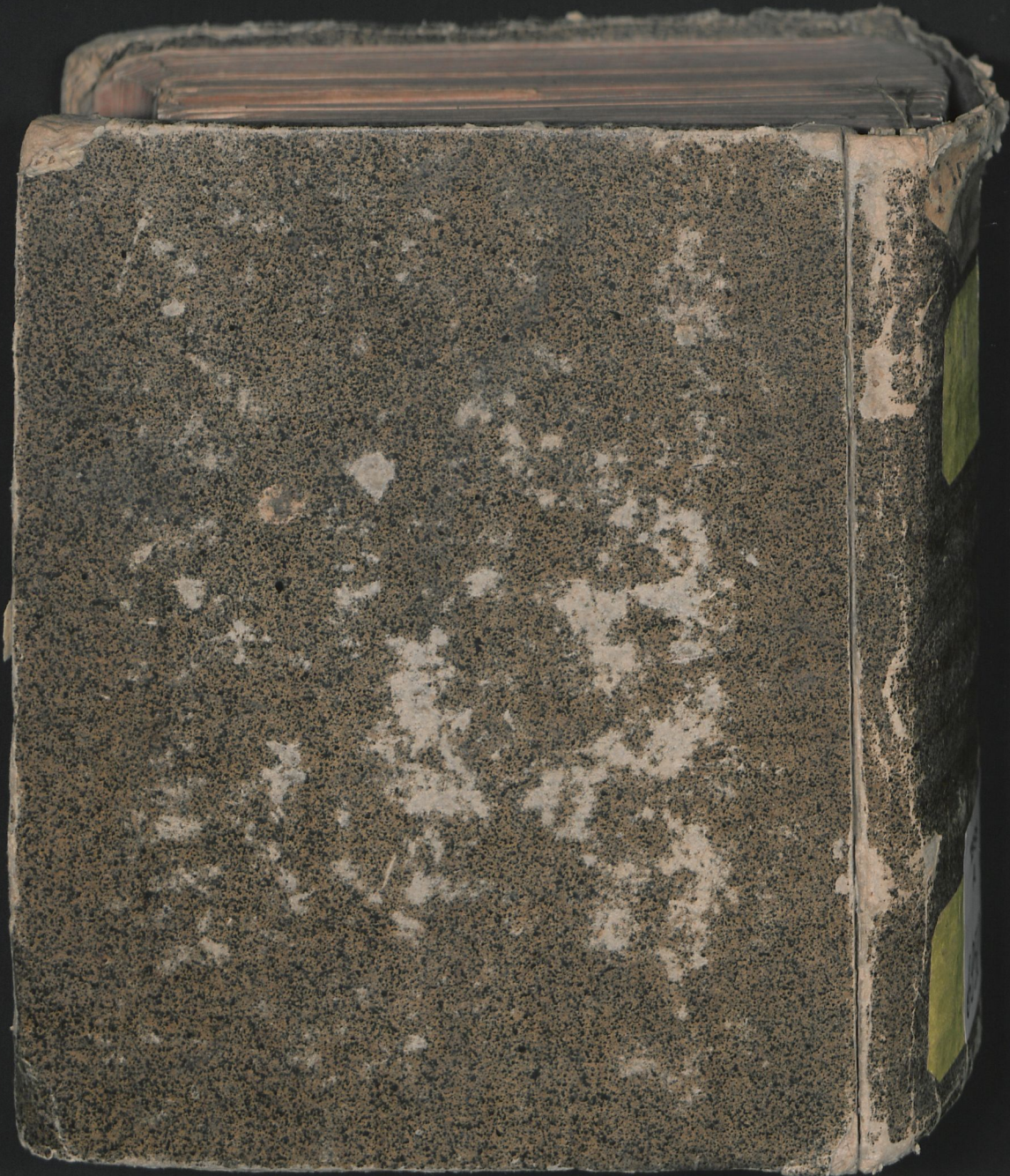
002 928 515

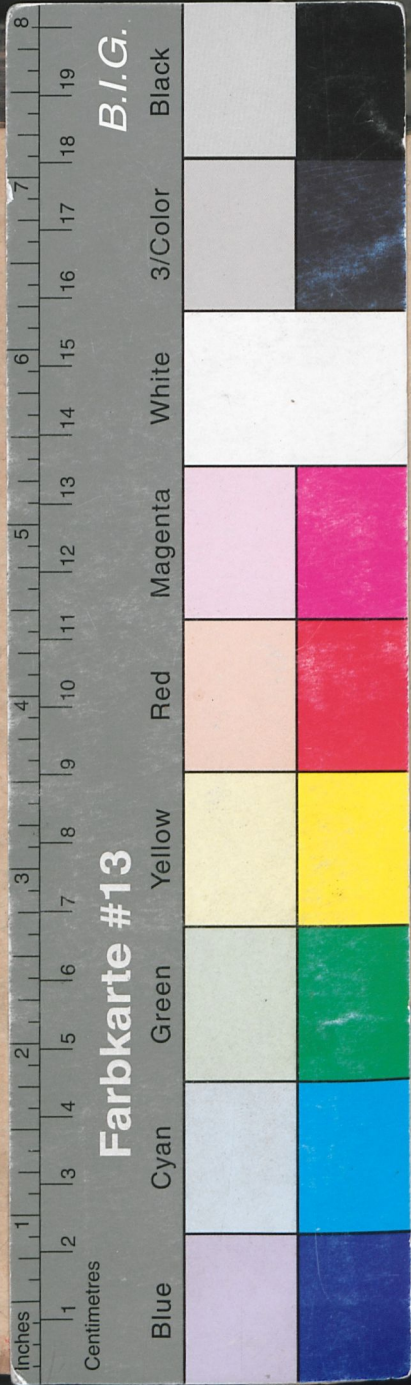

VD19

Retrad

B. C. D.
DISPUTATIO JURIDICA
DE

34.
17

INNOCENTIA PER TORTURAM PURGATA,

Quam
SUB PRÆSIDIO
Viri Nobilissimi, Consultissimi, Excellentissimi
DN. SAMUELIS FRIDERICI
WITTENBERG/

J. U. D. Ejusdem ac Historiar. Prof. Publ.
& Athenai Inspectoris,
FAUTORIS AC MODERATORIS STUDIORUM
SUORUM COLENDI,

In Auditorio Maximo
A. M. D. CCI. d. I. Decembr.

Publico Eruditorum Examine submittit
JOH. GEORGIUS SCHRADERUS, Gedan.

GEDANI,
Typis JOHANNIS-ZACHARIÆ STOLLII,
ATHEN. TYPOGR.

